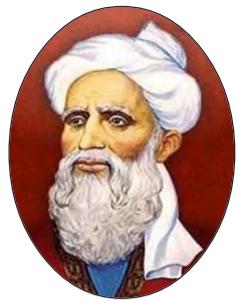

ЗИНАТИ ИНСОН СЕ ЧИЗ АСТ: ИЛМ, МУҲАББАТ ВА ОЗОДИ

АНВОР ДОНИШ

E-mail: anvor.donish@kgu.tj Нашрияи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдӯллоҳи Рӯдакӣ*
www.kgu.tj №21 (248) 30 январи соли 2017, душанбе (оғози нашр: соли 1994)

ДОНИШЧӮИ ДОНИШГОҲИ ДАВЛАТИИ КӮЛОБ ҶОИЗАИ ПРЕЗИДЕНТРО ГИРИФТ!

Дар соли 2016 донишчӯёни Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдӯллоҳи Рӯдакӣ дар 5 мусобиқаҳои варзишии сатҳи байналмилалӣ ва Осиёй ширкат варзида, сазовори 58 медал гардидаанд, ки аз ин шумора 13 медали тилло, 14 нуқра ва 31 медали биринҷӣ мебошад.

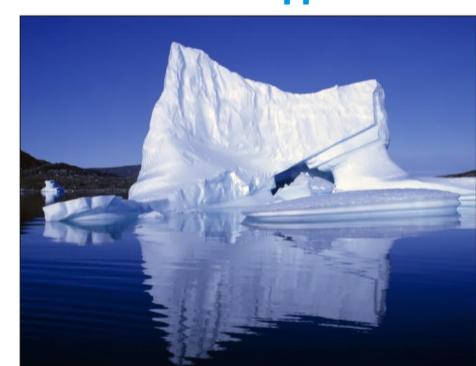
Ҳафтаи гузашта донишчӯи соли 3-юми факултата иқтисод ва идораи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдӯллоҳи Рӯдакӣ Файзиев Қосим барои ишғоли ҷои 3-юм дар Чемпионати Осиё оид ба гуштини тарзи озод Ҷоизаи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистонро насиб гашт ва соҳиби мукофотпулӣ ба миқдори 5000 сомонӣ шуд.

Маъмурият, ҳайати омӯзгорон, кормандон ва донишчӯёни Донишгоҳ Қосимҷонро ба ин муваффақияташ табрик гуфта, дар зиндагиаш тамоми хушбахтиҳоро таманно доранд.

ТААССУРТИ ШУМО АЗ ПАЁМИ
ПЕШВОИ МИЛЛАТ ЧИСТ?

ОБ АЗ МАВҶЕИ
ИЛМ ВА ДИН

МИРСАИДОВ М:
МАРДУМИ ҲИНДУСТОН ХЕЛЕ
ОБОДКОРАНД...

МАРСИЯ

ҚИССАИ
"ҲАШТ ДУРӯГ"-И МОДАР

ЁДЕ АЗ ОЛИМИ
ВАРЗИДАИ ИЛМИ РИЁЗӢ

РӮЙНАМОИИ ҲУНАРИ
РАССОМИИ ЯК ДОНИШҖУ

КОНФРОНС ОИД БА ДАҲСОЛАИ БАЙНАЛМИЛАИИ ОБ

Санаи 28.12.2016 раёсати Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ тиқи дастури Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26.12.2016 таҳти № 05/1489 дар иртибот ба қабул шудани Қатъномаи Умумии Маҷмааи Созмони Милали Муттаҳид "Даҳсолаи байналмилiali амал "Об барои рушди устувор 2018-2028" конферонси васеи ҳайати омӯзгорону кормандон ва донишҷӯёро дар мавзӯи "Ташабbusi Пешвои миллатi тоҷik oид ба daҳsolai "Ob bari rushdi ustuvor 2018-2028"- iftixori millat" barguzor намуд.

Дар конферонси мазкур устодону омӯзгорон ва донишҷӯён,

инчунин Сафар Марданов-сармуҳандиси идораи обу корез ва Сайдолим Фозилов муовини сардори идораи беҳдошти замин ва обёрии шаҳри Кӯлоб иштирок намуданд.

Тиқи барнома нахуст навоҳрои видеони "Тоҷикистон-кишвари обҳои мусаффо" нағоши дода шуда, ректори донишгоҳ, профессор Абдулло Ҳабибулло зимни сухани ифтиҳои Қатъномаи СММ-ро дар бораи эълон гардидани Даҳсолаи байналмилiali амал "Об барои рушди устувор 2018-2028" аз ташабbusҳои навбатии Пешвои миллатi тоҷik oид маъсалаи об мухимтарин сарчашма ҳаёт, воситаи заминавии ташаккулёбии саноат,

иҷтимиоӣ, пешрафти тамоми соҳаҳои ҳочагии ҳалқ ва неқӯаҳволии мардуми кишвар, роҳандозӣ намудани ҳамкориҳои дастаҷамъона, саҳми СММ бо таваҷҷӯҳ ва ҷалби амалҳои созондаю ҳайроҳони давлатҳои аъзо дар баррасӣ ва ҳаллу фасли масъалаҳои марбут ба об маънидод намуд.

Дар идомаи ҷорабинӣ мудири кафедраи география, номзади илмҳои география Баротов Ҕ. дар мавзӯи "Масъалаҳои истифодаи оқилонаи обҳои минтақаи Кӯлоб" ва асистенти кафедраи география Мирзоев А. оид ба "Истифодаи самараноки заҳираҳои гидроэнергетикии дарёи Панҷ" маърӯзаҳо пешниҳод намуданд.

Ба маърӯзачиён ва намояндағони идораи беҳдошти замин ва обёрии шаҳри Кӯлоб аз ҷониби иштирокчиёни ҳамоиш вобаста ба истифодаи оқилонаи заҳираҳои обӣ саволҳои бешумор дода шуд, ки мутахassisони соҳа ба онҳо посухҳои мушахҳас гардониданд.

Дар фарҷоми конферонс ба иштирокчиёни варақаҳо бо матни табриқоти дабири кули СММ ба мардуми Тоҷикистон дар бораи Қатъномаи Даҳсолаи байналмилiali амал "Об барои рушди устувор 2018-2028" тақдим карда шуд.

НИШАСТИ МАТБУОТӢ ДАР ДОНИШГОҲ

17-уми январи соли ҷорӣ дар Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ нишасти матбуотӣ баргузор шуд. Дар нишаст қайд гардид, ки айни замон дар донишгоҳ барои ташкили раванди босифати таълимту тарбия шароити мусоид фароҳам оварда шудааст. Инчунин, ҳамаи муваффақиятҳои омӯзгорону донишҷӯёни донишгоҳ дар соли 2016 баён карда шуд, ки фишурдаи онро пешкаши хонандагон мегардонем.

Ҳамин аст, ки соли таҳсилни сипаригардида олимону омӯзгорон ба дастовардҳои назарраси илмию таълимӣ ва тарбиявӣ ноил гардиданд. Аз ҷумла, дар даври ниҳоии Олимпиадаи донишҷӯёни муассисаҳои таҳсилоти олии касбии ҷумҳурӣ барои дарёфти ҷоизаи "Ҷоми Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон" аз 11 нафар донишҷӯ, 8 нафар соҳиби ҷойҳои (ифтихорномаҳо) ифтиҳорӣ гардidaанд;

Магистранти соли 2- юми иҳтиноси информатика Умедаи Талаб дар бахши информатика дар озмуни ҷумҳуриявии "Навовари беҳтарин" (дар ш.Хӯҷанд) ҷои аввал ва дар озмуни телевизионии "Бозёфт"-и телевизиони "Баҳористон" ҷои дуюмро ишғол намуда, бо диплом ва мукофоти пулӣ қадрдонӣ карда шуд.

Назаров Аминҷон- донишҷӯи соли 2-юми иҳтиноси физика ва математика дар озмуни "Техникони ҷавон", ки бо ташабbusи Кумитаи ҷавонон, варзиш ва сайёҳии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Иттифоқи ҷавонони Тоҷикистон баргузор гардид, сазовори "Дипломи дараҷаи 1" шуд;

Шарипова Маҳинабону- донишҷӯи соли 3-юми факултai молиявию иқтисодӣ дар озмуни ҷумҳуриявии "Донишҷӯи сол-2016" сазовори ҷои 2-юм гардид;

10 нафар омӯзгор гирандагони стипендияи раиси вилояти Ҳатлон;

18 нафар донишҷӯёни фаъол барандагони стипендияҳои номӣ мебошанд:

5-нафар гирандаи стипендияи Президентӣ;

6-нафар гирандаи стипендияи раиси вилояти Ҳатлон;

1-нафар гирандаи стипендияи Кумитаи ҷавонон, варзиш ва сайёҳии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон;

2-нафар гирандаи стипендияи раиси Кумитаи занон ва оилаи назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон;

2-нафар гирандаи стипендияи раиси Кумитаи занон ва оилаи Ҳатлон.

Дар соли 2016 донишҷӯён дар 5 мусобиқаҳои варзишии сатҳи байналмилалийӣ ва Осиёй ширкат варзида, дар мачмуъ, то имрӯз сазовори 58 медал, 13 медали тилло, 14 нуқра ва 31 медали биринҷӣ гардиданд;

Дар оғози соли 2016 ба китобхонаҳои донишгоҳ бо дастгирии Раёсати донишгоҳ төъдоди 3146 адад китобҳо ворид гардид.

Дар Китобхонаи электронӣ беш 100-ҳазор нусха китобҳои электронӣ вобаста ба иҳтиносҳо, равияҳои илмию методӣ ва фанҳои таълимӣ мавҷуд аст.

Ҷамъи маблагҳо барои мукофотпӯлӣ, кӯмакпӯлӣ ва ҳавасманандгардонҳо, ки бахшида ба рӯзҳои иду ҷаҳонҳо ва санаҳои таъриҳӣ дар соли 2016 дода шуд, 1119894 сомониро ташкил медиҳад.

Баъди баромади ректори донишгоҳ, профессор Абдулло Ҳабибулло ба саволҳои бешумори рӯзноманигорон оид ба ҳавасманандгардонии омӯзгорону кормандон ва донишҷӯён дар арафаи иду ҷаҳонҳои таъриҳӣ, сатҳи донишазхудкуни толибилимӣ, вазъи кори маҳфилҳои илмии кафедраҳо, ҳолати таъмини донишҷӯён ба ҳобгоҳ, саҳми назарраси омӯзгорону донишҷӯён дар мубориза бо терроризму экстремизму ва тарбияи ҷавонон дар рӯзҳияни ватандӯстиву ҳудогоҳӣ посухҳои мушахҳас дода, иброз доштанд, ки дар ҳоли ҳозир вазъи корҳои илмӣ- тадқиқотӣ рӯ ба беҳбудӣ оварда, 2 рисолаи докторӣ ва 16 рисолаи номзадӣ барои гирифтани иҷозатнома ба Шӯроҳои рисолаҳои илмӣ пешниҳод гардidaанд.

Алишер ЯТИМОВ

КОНФРОНСИ ВИЛОЯТИ ОИД БА ДАҲСОЛАИ БАЙНАЛМИЛАИИ ОБ

Дар робита ба эълон гардидани Даҳсолаи байналмилiali амал "Об барои рушди устувор 2018-2028" санаи 7 январи соли 2017 аз ҷониби мақомоти иҷроияи ҳокимиyaти давлатии вилояти Ҳатлон конферонси илмӣ-амалии вилояти дар мавзӯи "Тоҷикистон-ташабbuskorи ҳалик Ҷоид ба об" бо иштиrokeri мувонии раиси вилояти Ҳатлон Ҳидирзода Махфират, ректорони муасисаҳои таҳсилоти олии касбӣ, роҳбарони ташкилоту идораҳои вилоят ва омӯзгорону донишҷӯёни донишгоҳ гузаронida шуд.

Конферонс бо намоишгоҳи китобу мақолаҳо, дастурҳои таълимии методӣ, расмҳои хонандагони макtabi рассомии шаҳри Кӯлоб вобаста ба масъалаи беҳdoшti ob, истифodaи oқilonai заҳiraҳoи обҳoи mусаффo ибти孚ati ба муносibati boшуuroona ба muҳitи zist, инchunin lavҳaҳo bo tasviri manzaraҳoи obҳoи Toҷikiстон, navvoraҳoи televisorionii "Kӯli Caprez", "IskandarKӯl", "Шарsharaи Cari Xosor", "Ҳaftkӯl" va "Toҷikiстон-kiшvarи obҳoи mусаффo" shuruъ shuda, ba on az taraфи olmuni muҳaqiqonи muas-

sisaҳoи taҳsilotи oлиi kасbии vilojati Ҳatlon, Donishgoҳi давлатii Kӯlob ба nomi Abӯabduлloҳi Rӯdakӣ, Donishgoҳi давлатii Danfara, Donishgoҳi давлатii Kӯrfontepa ба nomi Nosiri Xisrav, Donishkadaи energetikiи Toҷikiстон, Donishkadaи tehnologiya va menegementi innovatsioniyi dar shaҳri Kӯlob 12 mārӯza peshniҳod garidid.

Дар oғozи konferonси muovoni raисi vilojati Ҳatlon, Xidirzoda M., raисi shaҳri Kӯlob Xayruлlo Amonullo, rektori Donishgoҳi давлатii Kӯlob ба nomi Abӯabduлloҳi Rӯdakӣ Ҳabibuлlo Ҳabibuлlo suxhanroni намудa, ibroz doшtand, ki iftixori ҳar як soқinи diёri kuhjanbuнdi мост, ki Ҷumҳuriji Toҷikiстон niz ба sifati aъzoи зomoni bonufuzi bainalmiliali СMM az soli 1992 incioniб bo muруri dastrasi ба sulhu sубoti ustuvor taҳti sarvarии Peshvoi millat, Prezidenti Ҷumҳuriji Toҷikiстон Emomali Raҳmon chandin marotiба tавонист bo taҳtia va peshniҳodҳoи muҳim дар mавridi chustuchӯ va darefти roҳi ҳalли masъalaи umumiбашarӣ saҳmi arzandaи xudro guzorad va in

иқdomҳoи shoistai Peshvoi millati Ҷumҳuriji Toҷikiстон toro бori digar peshi назari olamiён ҳamchun kiшvarи tashabbuskor va doroi taвaҷҷuhi xos dar ҳalli muškiloti sаyёra muarrifiй namud.

Дар ҷaравi konferonc az

rӯi maъrӯzaҳoи shunidashuda baromadu музokiraҳo, pursiшu posuxҳo surat girifta, taъkid raft, ki dar oянда niz ҷiҳat dar amal tatiқiк namudani ҳadaфҳoи Daҳsolai bainalmiliali amal "Ob bari rushdi ustuvor 2018-2028" tiқi naқsha ҷorabiniҳoи Ҳuкуmati Ҷumҳuriji Toҷikiстон tадbirxoи mušakhҳas roҳandozӣ megar-dand.

Az ҷonibi iштирокчиёni

peshniҳod garidid, ki mawodi

ba konferonc peshniҳodgaridi, kи mawodi

ba minbaъd digar maъrӯzaҳoи marbut ba masъalaи ob

dar shakli dastur ba tabъ rasconiда shawand.

Vobasta ba in, rektori Donishgoҳi давлатii Kӯlob ба nomi Abӯabduлloҳi Rӯdakӣ, professoressor Abdullо Ҳabibuлlo Ҳabibuлlo ibroz doшtand, ki maъrӯzaҳoи uмumibasharӣ saҳmi arzandaи xudro guzand shud.

Aliшer ЯТИМОV

Гулчехра МУРОДОВА,
номзади илмҳои сиёсӣ, мудири кафедраи сиёсатшиносӣ.

Паёми Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомали Раҳмон ба Маҷлиси Оли дар бораи самтҳои асосии сиёсати дохилӣ ва хориҷӣ ҳамчун ҳуҷҷати барномавии сиёсиву ҳуқуқӣ муқарраркунданаи афзалият ва самту шартҳои ташаккулу пешрафти давлату ҷомеа маҳсуб ёфта, дар асоси он равандҳои сиёсӣ, иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва фарҳангию идеологӣ босурӯрат амалӣ мешаванд.

Ин ҳуҷҷати стратегӣ рушди соҳаҳои иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва фарҳанги ҷомеааро дар як давраи муайян ҷамъбаст намуда, пешбуруди сиёсати давлатири бобати иҷрои барномави стратегияҳои муҳталифи давлатӣ ба хотири ҳалли масъалаҳои иҷтимоии аҳолӣ муайян намуд.

Паёми Пешвои миллат бо тарзи масъалагузорӣ ва шарҳи зарурути он, таҳлили мушахҳас ва хулоسابарориҳо санади муҳимтарини ҳар як сол аст ва бо дар амал таҷбикаштани вазифаҳои дар он гузашташуда кулли масъалаҳои муҳими ҷомеа роҳи ҳалли худро пайдо намуда, рушди муттадили низоми иқтисоди миллӣ таъмин карда мешавад.

Бояд тазаккур дод, ки сиёсати хориҷии кишвар, ки меҳвари асосии он сиёсати "дарҳои кушод" аст, аз тарафи Пешвои миллат яке аз дастовардҳои бузурги давлати миллии мо хонда шуд ва дар ҳақиқат дар ин самт мо ба муваффақиятҳои беназир ноил гаштем. Имрӯз дар раванди тезутунди глобалӣ, ки баъзан ҳатари аз байн рафтани давлатҳои миллӣ низ ба миён омадааст, Тоҷикистон таҳтироҳои сарвари закиву дурандеш Эмомали Раҳмон бо шароғати сиёсати хориҷии мутавозини пешгирифтаи ў мо натанҳо дар арсаи байналмилалӣ мавқеи муносиби худро пайдо намудем, инчунин ҳамчун давлати ташабbusкор ва пешсафи фаъоли ҳалли масъалаҳои глобалии вобаста ба истифодай босамари захираҳои об эътироф шудаем. Мисоли он дастгирӣ ва эътироф шудани чор иқдоми ташабbusкоронаи Пешвои миллат дар масъалаи об аз тарафи СММ мебошад ва мо ифтихор аз он дорем, ки Тоҷикистон имрӯз дар байни давлатҳои абарқудрат обрӯву нуғузи хосаэро дорост.

Тавре ки Президенти ҶТ муҳтаррам Эмомали Раҳмон дар Паёми худ қайд намуданд, ҳадафҳои аслии сиёсати хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон чун пештара бетафйир монда-

ТАССУРОТИ ШУМО АЗ ПАЁМИ ПЕШВОИ МИЛЛАТ ЧИСТ?

аст ва мақсади асосии он ин фароҳам овардани шароити мусоиди берунӣ барои рушди устувори мамлакат, ҳифзи манфиатҳои миллӣ дар миқёси байналмилалӣ ва мусоидат ба мустаҳкам намудани поҳояи истиқлолу соҳибии тоҷии давлатии Тоҷикистон равона шудаанд.

Умуман, бояд зикр кард, ки аз Паём то Паём дар ҳаёти ҷомеаи мо дигаргуниҳои куллӣ рӯи кор меоянд ва дар асоси онҳо ҷомеаи навини морушду такомул мейёбад. Ҳадафи асосии Паёми Пешвои миллат ба Маҷлиси Оли - ин ба зиндагии арзандана ва шоиста сазовор будани ҷомеа мебошад ва итминони комил аст, ки бо амалишавии вазифаҳои дар он гузашта, давлати мо боз ҳам ба пешравиву дастовардҳои бузург ноил мегардад.

Барои татбиқи амалии нуқтаҳои Паём, ки роҳнамоест барои фаъолияти созандагӣ фақат ҷаҳду талош мебояд. Мо низ аъзоёни кафедраи сиёсатшиносӣ дастуру ҳидоятҳо ва супоришҳо, ки дар Паёми Пешвои миллат садо доданд, сармашки кори худ қарор дода, барои дар сатҳи баланд амалӣ шудани онҳо саъю кӯшиш менамоем.

Комила АСОЕВА, номзади илмҳои филология, декани факултаи филологияи рус.

В наше время русский язык стал одним из самых важных языков мира. Сейчас в разных странах нашей планеты более чем полумиллиона человек изучают русский язык.

Известный политический деятель Индии Джавахарлал Неру сказал, что русский язык - один из самых великих языков мира, который играет очень важную роль не только в политической, но и в культурной, научной жизни народов всего мира.

Русский язык в Таджикистане является средством межнационального общения и изучается во всех общеобразовательных школах и вузах. Как отметил Президент Республики Таджикистан Эмомали Раҳмон - Мы ясно отдаём себе отчёт в том, что на протяжении десятков лет русский язык для нас был и остаётся окном в науку, средством общения с внешним миром...

Проблемы развития русского языка как языка межнационального общения являются одним из приоритетных направлений языковой политики Правительства Республики Таджикистан. Особенно по-

ле Постановления Правительства Республики Таджикистан "О совершенствовании преподавания и изучения русского и английского языков в Республике Таджикистан на 2015-2020 гг."

Поэтому изучение русского языка стало необходимости не только для студентов и школьников, но и для молодёжи, выезжающей за пределами республики.

Большинство таджикских мигрантов не владеют русским языком. Не знание русского языка создаёт им препятствия, и это одна из причин, по которым они не могут защищать свои права и достоинства.

Президент Российской Федерации Владимир Путин одобрил закон, обязывающий трудовых мигрантов сдавать экзамен на знание русского языка. Знание русского языка это, прежде всего жизненная необходимость для наших соотечественников, направляющихся на работу в Россию.

В течение двух последних лет были организованы курсы изучения русского языка среди мигрантов. Цель этого курса, прежде всего заключается в том, чтобы молодёжь, которая хочет выезжать за пределами нашей республики владела русским языком на более высоком уровне.

Коллектив нашего факультета теперь поставил перед собой задачу, чтобы усилить работу в этом направлении и в будущем.

Чумъаҳон БАРОТОВ, номзади илми география, мудири кафедраи география.

Дар Паёми навбатии Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтаррам Эмомали Раҳмон роҷеъ ба Даҳсолаи байналмилалии амал "Об барои рушди устувор 2018-2028" суханронӣ намудаанд. Боиси фараҳмандист, ки ҷаласаи 71-уми Маҷмаи Умумии Созмони Милали Муттаҳид пешниҳоди муҳттарам Эмомали Раҳмонро пазируфт ва аз ҷониби 177 қишивари олам рапъ дода шуд. Дар Қатъномаи Даҳсолаи байналмилалии амал "Об барои рушди устувор 2018-2028" оид ба раванди биёбоншавӣ, афзоиши аҳолии шаҳрҳо, идоракунии захираҳои об ва ҳифзи онҳо маълумот дода мешавад.

Амалишавии қатънома ба ҳаёти миллиардҳо сокинони сайёра беҳбудӣ ва хушбахтӣ оварда, эҳтирому эътибори Тоҷикистонро дар арсаи ҷаҳон боло ҳоҳад бурд.

Аламшо ШАРИПОВ, мудири кафедраи МТФ ва ТМ.

Дар Паёми навбатии Пешвои миллат, мӯҳттарам Эмомали Раҳмон яке аз масъалаҳои муҳими дигар таваҷҷӯҳи ҷавонон оид ба илмҳои дақиқ баррасӣ шуд. Ҳамчун омӯзгори фанни физика кӯшиш менамоям, ки таваҷҷӯҳи шогирдонро нисбат ба фанҳои дикиқ зиёд гардонам ва даъват менамоям, ки ҳонандагону донишҷӯён низ дар ин самт бетараф набошанд.

Саъбагул АКОБИРОВА, мудири кафедраи забони англисӣ.

Пешвои миллат, мӯҳттарам Эмомали Раҳмон дар Паёми навбатии Пешвои миллат, мудири кафедраи забони англисӣ.

бардоштани савияи забондонӣ суханронӣ намуда, таъқид доштанд, ки аз устодону омӯзгорон ва падару модарон таълеб карда шавад, ки диққати наврасон ва хонандагону донишҷӯёнро барои аз бар намудани донишҳои мусоир ҷалб намоянд, ба сатҳи азхудкуни фанҳои дақиқ бештар таваҷҷӯҳ зоҳир кунанд, забонҳои хориҷӣ ва омӯзиши технологияҳои иттилоотиву коммуникатсиониро ба роҳ монанд ва ба қасбомӯзии шогирдону фарзандон эътибори ҷиддӣ дода, онҳоро дар рӯҳияни донишомӯзиву меҳнатдӯстӣ тарбия намоянд.

Вобаста ба ин мөмӯзгорон кӯшиш ба ҳарҷ дода истодаем, ки сифати забондониро дар факулта беҳтару хубтар гардонем. Донишҷӯён мөдоро малакаи хуби забондонӣ буда, 5 нафарашон айни замон дар мамлакатҳои хориҷӣ таҳсилӣ илим доранд. Ҳоло дар факулта шароити хуби азхудкуни забонҳои хориҷӣ, аз ҷумла забони англисӣ, русӣ, хитой ва забони олмонӣ вуҷуд дошта, муаллимони собиқадору ҷавон дарс мегӯянд. Инчунин, мө дар кафедраи забони англисӣ маҳфили донишҷӯёнро дорем, ки ҳар моҳ баргузор шуда, байни донишҷӯён баҳсҳои илмӣ ба забони англисӣ шуда мегузарад. Кӯшиш менамоем, ки дар соли 2017 сифати забондониро боз ҳам хубтару беҳтар гардонем.

**Таҳияи
Алишери АБДУЛМАҶИД**

**МУРРАБИИ КЛУБИ ВАРЗИШИИ
"ЧАСОРАТ"-И ДОНИШГОҲ ҶОИЗАИ
ПРЕЗИДЕНТРО ГИРИФТ!**

Ҳафтаси гузашта муррабии клуби варзишши "Часорат"-и наэди Донишгоҳи давлатии Қўлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ Файзов Дилшод барои омода намудан ва ба даст овардани натиҷаи назарраси варзишгари тоҷик, донишҷӯён соли 3-юми факултии иқтисод ва идораи Донишгоҳи давлатии Қўлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ Файзиев Қосим дар Чемпионати Осиё оид ба гуштини тарзи озод Ҷоизаи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистонро соҳиб гардид ва мукофотпӯйӣ дар ҳаҷми 1250 сомониро соҳиб гашт.

**БЕҲТАРИН ВАРЗИШГАРИ
СОЛ АЗ ДОНИШГОҲ**

Дар ҷамъбости соли 2016 Раёсати ҷавонон, варзиш ва сайёхии вилояти Ҳатлон ба донишҷӯён соли 3-юми факултии иқтисод ва идораи Донишгоҳи давлатии Қўлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ Файзиев Қосим барои саҳми арзандагуни гузаштани дар татбиқи сиёсати давлатии ҷавонон ва иштироқи фаъолона дар мусобиқаҳои варзишии сатҳи ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ, ҷорабинҳои сиёсиву ҳуқуқӣ маърифатӣ ва ғолиб гардидан дар озмуни "Беҳтарин варзишгар сол-2016" бо диплом ва тӯҳфаҳо қадрдонӣ карда шуд.

Рисолати олим дар ҳама давру замон омӯхтани илм ва афзудани он барои донишандӯзон мебошад. Ин рисолат аз ҳазорон олим ба яке муссар мегардад. Олим будан ва бори гарони онро бардоштан масъулияти хеле бузург аст. Олим ҳамеша ранҷ мебарад ва ин бори ранҷро ба ҷуз ў касе бардошта наметавонад. Илм барои олим ҳатто аз зиндагиаш болотару волотар мебошад.

Чун сухан аз илму олим меравад, симио хоккорона ва нуронии профессор Раҳмат Акбаров пеши рӯ меояд. Ин марди хирад фидоии роҳи илм аз оғоз то власин лаҳзаҳои умри хеш чун олим рисолати худро адо намуд. Дар воқеъ устод Раҳмат Акбаров инсони комил, бошараф, хирадманд, самимӣ, шафиқ ва меҳрубон буданд. Гумон мекунам, ки ҳаёти ибратомӯзи ў барои мо шогирдон намунаи олии зиндагиномаи инсони ҳақиқӣ мебошад. Устод ба ҷизе ниёз надоштанд. Ҳеч гоҳ дар дарс аз рӯи китоб сухан намегуфтанд. Илми риёзӣ, ки васеътарин илми дунявӣ ба шумор меравад, чун навор дар майнаи устод гардон буд. Баробари ба синфхона ворид шудан мавзӯъро дар таҳтаи синф навишта, лексия оғоз менамуданд. Соатҳои зиёд лексия меҳонд, формула менавишт, нақша мекашид, теоремаю леммаҳоро исбот мекард. Хотираи устод Раҳмат Акбаров ба дараҷае қавӣ буд, ки боре ғалат навиштани формула ё баёнотеро эҳсос накардаем. Он кас аз анализи математикий, алгебра, геометрия, муодилаҳои дифференциалӣ ва интегралӣ, муодилаҳои физикии математикий, системаи ададҳо, назарияи эҳтимолият, назарияи функцияҳои тағиیرбанди ҳақиқӣ ва комплексӣ, курси маҳсус аз математика дарс мегуфт. Шояд дар ин ҷо натавонистем, номгӯи пурраи фанҳоеро, ки устод аз он сабақ меомӯзониданд, номбар кунем. Дар илми риёзӣ устодро дар ҷумҳурӣ ва берун аз он ҳамчун олими варзида мешинохтанд. Азбаски тадқиқоти аскар мавзӯъҳои илми риёзӣ ба соҳаи илми физика ва илмҳои дигари техникий марбут буд, устод аз ин илмҳо низ ба пуррагӣ бархӯрдор буд.

Устод Раҳмат Акбаров гарчанде ки ба тадқиқотҳои илмӣ ба таҳхир шурӯъ намуда бошад ҳам, вале тавонист уфуқҳои илмро рахна намуда, фазои дигарерро дар коиноти илм соҳиб гардад. Дар синни 36-солагӣ, ки соҳиби оила ва ҷо фарзанд буд, бо ҷаҳонро матонати беҳамто рӯ ба тадқиқотҳои илмӣ рӯ овард.

ЁДЕ АЗ ОЛИМИ ВАРЗИДАИ ИЛМИ РИЁЗӢ

Дар шаҳри Минск (солҳои 1975-1979) шӯъбаи рӯзонаи аспирантураро таҳсил намуда, дар ин муддат рисолай номзадиашро дар мавзӯи "Масъалаҳои канории хаттии назарияи функцияҳои аналитикий бо қисмҳои асосии додашуда" пурра навишта, онро соли 1980 бомуваффақият дифоъ намуд.

Мақолаҳои илмии устод пайдарпай дар нашрияҳои бо-нуғузи илмии собиқ Иттиҳоди Шуравӣ ба ҷо мерашибанд. Дар доираи илмии Ҷумҳурии Белоруссия устод Раҳмат Акбаровро ҳамчун олими илми риёзӣ эътироф мекарданд ва нисбати ў таваҷҷӯҳи хос доштанд. Устодро барои кор ба ин ҷумҳурӣ ҷанд маротиба таклиф менамуданд, аммо матлаби устод дигар буд: обод кардани гӯши хоҳи дӣёр ба афруҳтани ҷароғи илм дар ин сарзамин.

Пайи матлаб устод ба зодгоҳаш шаҳри Кӯлоб бозлас гашт. Ӯро ба хушнудӣ пази-руфтанд ва дар Дошишкадаи педагогии Кӯлоб ба кор қабул карданд. Ӯ дар доираи шаҳри Кӯлоб аввалин касе буд, ки аз рӯи ихтисоси 01.01.01 рисолай номзадӣ ҳимоя карда буд. Акнун олими ҷавон дар як вақт дар ҷанд сamt фаълият дошт: муаллими дошишкада, кор бо дошишҷӯён дар

самти тадқиқоти илмӣ, кор бо аспирантону ұнвончӯён ва дигар вазифаҳои ҷамъиятий. Чун иродai ў комил буд, аз ўҳдаи тамоми масъулиятаҳои ба зимааш вогузоршуда ба ҳубӣ мебаромад.

Дар як муддати кӯтоҳ тавонист, ки роҳбаладии муаллими факултетро барои доҳилшавӣ ба аспирантура ва машгул гардидан ба корҳои илмӣ таъмин созад. Бо дастгирӣ ва роҳнамоии устод Раҳмат Акбаров муҳассисони илми риёзӣ С. Азизов, С. Исроилов, А. Абдулазизов ва ҷанде дигарон ба шаҳри Минск озими таҳсил шуданд.

Бо вуҷуди серкорӣ ва ташвишҳои зиёд устод Раҳмат Акбаров аз мутолиаи асаҳрои илмӣ, навиштани мақола, китобҳои дарсию илмӣ даст на-мекашид.

Баробари пошхӯрии собиқ Иттиҳоди Шуравӣ алоқаҳои илмӣ низ қанда шуд ва дигар олимии ҳама соҳаҳо дар доираи маҳдуд фаъолият менамуданд. Аксар олимон аз кори ҳуд даст қашиданд ва ба ҷустуҷӯ ва пажӯҳиш машгул нашуданд, аммо иродai усту-вор, номусу нанг ва ояндаи миллиату ҷомеа устод Акбаровро натавонист, ки аз ин пайраҳа, ки алакай барои ў шоҳроҳ гардида буд, берун созад. Дар солҳои бениҳоят

душвору сангин, ки ҷомеаи моро ҳатари нобудшавӣ таҳдид месоҳт, олим бурдборона ранҷ мебурд ва рисола менавишт. Ин амал бо зиндағиномаи Архимед, олими Юнони Кадим ҳеле шабоҳат дошт, ки ҳангоми муҳориба ба душманон мегӯфт, ки ҳама молу маноламро гиреду ба на-виштаҳоям даст нарасонед. Яъне аз олим касе қаламу қофазро ситонида натавонист, зоро ин силоҳро танҳо олим метавонад идора созад.

Рисолаи докториашро бе роҳбар дар мавзӯи "Масъалаҳои канории назарияи функцияҳои аналитикий ва умуми-шуда аналитикий бо сарбории аъзоҳои озод ва шартҳои иловагии шакли моментҳо" омода соҳт. Корро ба академик Л.Г. Михайлова, ки муҳассиси соҳа буд, пешниҳод намуд. Л.Г. Михайлова бо шубҳа ба рисола муносибат намуда, масъалаҳои гузошташударо иваз намуда, барои коркард ба ў 3 сол мӯҳлат дод. Устод Раҳмат Акбаров дар муддати 1,5 сол масъалаҳои гузошташударо ҳаллу фасл намуда, рисоларо дар таҳрири нав ба Л.Г. Михайлова барои аз назар гузаронидан супурд. Академик пурра бовар намуд, ки рисола аз тарафи олим коркард шудааст ва онро барои муарриғӣ намудану ҷавобгӯй будан ба интернет ҷой до-данд. Аз тамоми гӯшаю канори собиқ Иттиҳоди Шуравӣ, баҳусус аз роҳбари кори номзадиаш Зверович Э.И. ҷавобҳои мусбат омаданд. Рисола соли 2009 дар Институти математикаи Пажӯҳишгоҳи илмҳои ҷумҳурӣ ҳимоя гардид. Ба устод Раҳмат Акбаров унвонии профессориро муносиб донистанд, зоро шумораи мақолаҳои илмӣ (зиёда аз 130), китобу монографияҳояш (зиёда аз 20) ҳеле зиёд буданд.

Устод Раҳмат Акбаров барои илм, барои шаҳри азизаш бисёр корҳои бузургеро ба анҷом расонидааст. Барои аз дошишкада ба дошишгоҳ табдил додани ягона муассисаи ойлӣ дар Кӯлоб устод талошҳои зиёд намуда, аввалин литеӣро дар назди дошишгоҳ таъсис дод. Барои ба дошишгоҳ овардани факултети иқтисодӣ низ кӯшиш ва амалҳои устод назаррас мебошад.

Зери роҳбарии устод Раҳмат Акбаров шогирдони зиёд

кор мебурданд. Утоқи кориаш ҳамеша пур аз шогирдон, аспирантон, ұнвончӯён буданд. Семинарҳои илмии таъсиснамудаи ў солиёни зиёд аст, ки амал менамоянд. Дар муддати ҳар як соли таҳсил ў ака-демик Л.Г. Михайлова ва дигар олимони соҳаро даъват намуда, барои ба илм роҳнамун сохтани дошишҷӯёну омӯзгорон мусоидат менамуд. Ин буд, ки дар давоми як даҳсолаи охир дошишҷӯёни факултет дар озмунҳои ҷумҳурияйӣ ҷойҳои намоёро ишғол менамуданд ва омӯзгорону муҳаққиқони ҷавон аз қабили Ҷ. Ғуломов, Ҷ. Мирзоев, Н. Раҳимов, Н. Каримова, К. Ҷуравлев, Ш. Муҳторова, М. Кулобиев пайраҳои худро пайдо на-муданд. Бо дастгирӣ ва роҳнамоии бевоситаи Раҳмат Акбаров банди ба аспирантура дохил шуда, аз рӯи мавзӯи "Тадқиқи муодилаҳои диффе-ренсиалии хаттӣ бо аъзоҳои озод ва сарборидошта бо шартҳои иловагӣ" кор бурда истодаам. Дар муддати кӯтоҳ зери роҳбарии ў 65%-и корро ба анҷом расонидам. Төъдоди зиёди мақолаҳои илмӣ нашр намуда, дар таълифи китобҳо комёб гаштам.

Устод нисбати ҳар як шо-ғирдаҳои ҳайрҳоҳӣ менамуд. Корҳои онҳоро мӯшикофона аз назар мегузаронид, тавсия ва маслиҳатҳо медод. Барои ҷопи мақола ва дигар маводҳои шогирдон худро масъул медонист.

Олими варзида дар тӯли ҳаёти босамари ҷавон корҳои бузургеро ба сомон расонид. Тамоми шогирдон, ҳамкорон ва ҳатто онҳое, ки як маротиба бо устод дар тамос буданд, аз ў бо хотироти нек ҳарф мезананд. Чун зиндагиномаи олим як китоби ҷароғӣ ҳамеша са-мимӣ, дарсҳо ва пандҳои ў дар хотираҳои мо шогирдон ҳамеша боқӣ мемонад.

Рӯҳат шод бод, устоди азиз!

Назодат КАРИМОВА,
мудири кафедраи таҳдиди
математикий ва назарияи функцияҳои ДДК ба номи А. Рӯдакӣ

Чумъхон АЛИМОВ,
профессор(матлаб бо дастрасӣ ба
маълумотҳои ҷаҳонӣ
таҳия шудааст)

Об, оксиди гидроген H_2O , пайвасти химиявии гидроген ва оксиген; қисми таркиби сатҳи Замин буда, 71 % маъсҳати онро фаро гирифтааст. Таркиби об аз 11, 19 % гидроген ва 88, 81 % оксиген иборат аст. Массаси мол. 18,0160. Об моеъни беранг, бебӯй ва бетамъ аст. Об тамоми магзи қишири Заминро фаро гирифта, ба шакли пардаи мономолекулавӣ тамоми ҷинсхояи кӯҳиро печнонадааст ва бо навъҳои маъдан пайваст шуда, маъданҳои дигар оғридааст. Об дар зери замин баҳру кӯлҳои бузурги нонамоён ба вучуд овардааст.

Гидросфера 1, 4-1, 5 млрд. км³, атмосфера 13-15 ҳаз. км³ ва литосфера 1,3 млрд. км³ об доранд. Аз миқдори умумии об 96,5 % - аш дар үкёнуку баҳрҳо ва 0, 93% - аш дар қаъри замин мебошад. Оби ширин дар Замин 2,53 % буда, нисфи он дар яҳҳои Антарктида ва Арктика, дар минтақаҳои яхбандии доимӣ ва пиряҳҳои кӯҳҳо (1,76%) маҳфуз мебошад.

Дар зери Замин 0,76%; оби дарёву кӯлу ботлоқҳо 0,01% захираи умумии оби Заминро ташкил медиҳанд. Ҷумҳурии Тоҷикистон оби фаровони ширин дорад. Миқдори асосии он дар пиряҳҳои баландкӯҳ мебошад. Дар Тоҷикистон зиёда аз 50 дарё ҳаст. Дарёҳо аз оби яху борон пур мешаванд. Обанбори калонтарин ба дарёи Ому тааллук дорад (маъсҳаташ 230000 км²). Аз ҷиҳати захираи гидроэнергетика Тоҷикистон дар ИДМ (СНГ) баъди Федератсияи Россия дар ҷои дуюм меистад (то 144 млрд. кВт с). Аз тамоми моддаҳои табии. Об дар шароити фишори мөъёрию мӯътадил (760 мм сутуни симобӣ) ягона моддаест, ки фосилаи ҳарорати гузариши фазагии аз ҳама кам дорад. Ҳарорате, ки об дар ҳар се ҳолати мӯътадил вучуд дошта метавонад ба 0°C баробар аст.

Дар таркиби об изотопҳои гидроген H_2D (D), ^{3}H (T) ва се изотопи оксиген (^{16}O -99, 76%); ^{17}O -, 36 % ва ^{18}O -, 204 %) ҳастанд. Об 18 ҳолати изотопӣ дорад. Дар байни онҳо оби вазнин (D_2O) аҳамияти маҳсус дорад. Умуман дар таркиби об 33 ҳел зарра ҳаст, вале онҳо таркибу хосияти обро қатъиян дигар карда наметавонанд. Тамоми хоси-

яти об асосан ба молекулаи H_2O ва бо ионҳои H^+ ва OH^- - вобаста аст.

гарм ва хушк буда, зуҳуроти онҳо (об, бод, хок, оташ) метавонанд ба ҳамдигар мубад-

ХОСИЯТИ ФИЗИКИИ ОБ

Хосият	Қимат
Зичӣ, г/см ³	
Яҳ	0,9168 (0°C)
Моеъ	0,99987 (0°C)
Буги сер	0,5977 кН/м ³
Ҳарорати гудозиш	0°C
Ҳарорати ҷӯшиш	100°C
Ҳарорати бӯҳронӣ	374,15°C
Зичи бӯҳронӣ	218,53 кг/см ²
Гармии гудозиш	79,7 кал/град
Гармии бӯҳоршавӣ	539 кал/град (100°C)
Гармгузаронии хос, кал/см. сон.град	5,6.10-3 (0°C)
Яҳ	1,43.10-3 (0°C)
Моеъ	5,51 . 10-5 (100°C)
Буги сер	
Гармгузаронии хос, кал/град)	1,00 (15°C)
Моеъ	0,487 (100°C)
Ноқилияти хоси электрӣ, Ом -1, см-1	
Яҳ	0,4.10-6 (0°C)
Моеъ	81,0 (20°C)
Тадохули диэлектрӣ	
Яҳ	74,6 (0°C)
Моеъ	81,0 (20°C)
Буги сер	1,007 (1450°C)
Гилзат, спз (сантипауз) 1, 7921 (0°C)	
Моеъ	0,284 (100°C)
Нишондиханди инкисор (D - ҳатти натрий)	1,33299 (20°C)
Суръати садо дар об	1,496 м/с (25°C)

Соҳтори асосии об тетраэдр аст, ки онҳо бо яқдигар бо бандҳои гидрогенӣ пайваст мебошанд. Дар ҳолати яҳ ин структура хеле равшан зоҳир мешавад. Аз рӯи модели назарияи (Н. Бирерум) ду заряди манғӣ ва ду заряди мусбати молекулаи об дар қуллаи тетраэдӣ дуруст ҷойгир шудаанд, ки аз марказ 0,99 Å дур мебошанд. Масофаи байни ядрои атоми оксиген то протони гидроген аз 0,91 то 1,03 Å, радиуси молекула 1,38 Å. Якчанд модели об дар ҳолати моеъ ҳам ҳаст, ки муҳаққиқон асосан модели дуструктурагири эътироф мекунанд (О.Я.Самойлов, Ч.Брайн, Р.Фаулер, Ю.В.Чуриков). Таъсири банди гидрогенӣ боиси ҳусусиятҳои маҳсуси об - гармгузаронии зиёд, ҳарорати баланди бӯҳоршавии ҷӯшиш гардидаast.

Ба туфайли он, ки об дар табииат васеъ пахн шудааст ва дар ҳаётин ҳосияти калон дорад, онро чун манбаи ҳаёт медонанд. Дар ривояту осори аксари мардумони қадим (тоҷикон, ҳиндӯён, юнониён ва д.) об пеш аз замину осмон вучуд доштааст. Яке аз файласуфони Юнони Қадим Фалес обро мабдаи олам мешуморад, ки баробари хоку боду оташ оламро таркиб додаast. Ва гуногуни табииат маҳз ба зуҳуроти гуногуни об вобаста мебошад. Арасту инҷои ӯнсури оламро ашёи воҳиде номид, ки он тар, сард,

ОБ АЗ МАВҶЕИ
ИЛМ ВА ДИН

• ДАҲСОГАИ БАЙНАМИЛАИИ АМАЛ: "ОБ БАРОИ РУШДИ УСТУВОР 2018-2028"

ҳаракат мекунад. Маҳз ба туфайли осмос об аз решо то ба барг мебарояд ва аз рӯда ба хун мегузарад. Агар фишори мӯътадили осмос вайрон шавад, ҳар ҷизи зинда обталаб мешавад. Ҳангоми нарасидани об дар организм фаъолияти ҳаётин он вайрон шуда, реаксияҳои биохимиявӣ қатъ мегардад ва организм мемурад. Ақидае ҳаст, ки мувоғифиқи он дар об реаксияи фотохимиявӣ - фотосинтези сафедаи зинда имкон дошта, дар об ҳаётин органӣ пайдо шудааст.

Об ба хок ва иқлим таъсири калон дорад. Таркиби химиявии маҳлули обии ҳабати решадор ё худ маҳлули хок ҳамчун ӯнсури асосии структураи хок, яъне комплекси ҷаббанди хок, ки аз коллоидҳои минерали - алюмосиликатҳо, карбонати калтсий, гипс, гумус ва гайра иборат мебошад, барои сабзиши растани аҳамияти калон дорад. Аз 7 навъ ионҳои асосӣ - катионҳои калтсий, магний, натрий, калий ва анионҳо - гидрокарбонатҳо, сулфатҳо ва хлоридҳо, ки дар об ҳал шудаанд, барои растаниҳо аз ҳама заҳрноктаринашон ионҳои хлоридҳо ва натрий структураи хокро вайрон мекунанд. Агар оби зеризамиинӣ бо оби рӯизамиинӣ ҳамроҳ шавад, боиси шӯра задани замин мешавад. Дар ин ҳолат заминро ё обшири мекунанд, ва ё ба он сулфати калтсий меандозанд.

Оби үкёнусҳо, ки 71%-и маъсҳати заминро фаро гирифтаанд, ба иқлими Замин таъсири калон мерасонанд. Гармии офтоб дар оби үкёнус заҳираи шуда, баъд ба воситаи ҷараёнҳои ҳаво ва об дар тамоми курраи Замин пахн мешавад. Яҳҳои доимии қутбҳо ва пиряҳҳои кӯҳҳо низ ба иқлим таъсири доранд. Об ба заминчунӣ ҳам таъсири мекунанд. Муқаррар карда шудааст, ки дар ҷойҳои серзилзила баробари соҳтани обанборҳои калони чуқӯр (то 100 м) ва ё худ дар натиҷаи ба магзи замин фиристонидани об заминчунӣ зиёдтар мешавад. Дар навбати худ зилзила низ ба таркиби об таъсири мекунанд. Баробари наздик шудани зилзилаи саҳт дар таркиби об ионҳои нав пайдо шуда, миқдори газҳои ҳалшуда зиёд мешавад. Олимони тоҷик ҳам дар тадқиқи ин масъала ширкат доранд.

Яке аз масъалаҳои муҳими замони ҳозираи муҳофизати табииат мебошад. Вале дар натиҷаи исроф кардан ва нодуруст истифода бурдани об партовҳои заҳрноки саноату ҳочагии ҳалқ ба дарёҳо ва баҳрҳо рехта мешаванд, ки онҳо оксигени таркиби обро нобуд карда обро вайрон мекунанд.

Идома дорад...

ДАСТОВАРДХОИ ИҚТИСОДИИ ТО҆ЦИКИСТОН

**(НАТИЧАГИРӢ АЗ ПАЁМИ ПЕШВОИ МИЛЛАТ, ПРЕЗИДЕНТИ
ЧУМҲУРИИ ТО҆ЦИКИСТОН ЭМОМАЛИ РАҲМОН БА МАЧЛИСИ ОЛИИ
ЧУМҲУРИИ ТО҆ЦИКИСТОН АЗ 22 ДЕКАБРИ СОЛИ 2016)**

"Дар зарфи бисту панҷ сол мо ба шарофати заҳмати соғдилонаи ҳалқамон дар роҳи таъмин намудани рушди сиёсиву иқтисолӣ ва иҷтимоиву фарҳангии қишвар ба натиҷаҳои назаррас ноил гардиdem".

Эмомали РАҲМОН

Бисту панҷ сол муқаддам мӯҳимтарин воқеаи таърихии сарнавиштсози миллати тоҷик, Истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба даст омад.

Ман ҳамчун як шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон бешубҳа ифтиҳор аз он мекунам, ки дар даврони истиқлолият умр ба сар бурда, аз неъматҳои бузурги ин Ватан истифода мебаррам. Ифтиҳор аз ин ватану миллат мекунам, ки дар фазои ором ва осоишта нафас мекашаму ҳаёт ба сар мебаррам. Қишишарон рӯз аз рӯз ба сӯи қӯллаҳои баланд дар ҳаётни иҷтимоию иқтисолӣ ноил мегардад. Қадамҳои он дар ин шоҳроҳи нави таъриҳӣ устувор ва умебахш мебошанд.

Паёми навбатии Пешвои миллат, мұхтарам Эмомали Раҳмон ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки дар рӯзҳои наздик ироа гарди, ба сифати ҳуҷҷати мӯҳими сиёсӣ, самтҳои сиёсати дохилий ва хориҷии ватани азизи моро баррасӣ намуд. Зимни баромади худ Президенти қишишарон дастовардҳои беназири давлати ҷавони моро дар ин шоҳроҳи нави таъриҳӣ мавриди назар ва таҳлили амиқ қарор дод, ки бевосита ин комёбихо дар замони неъмати бузурги озодӣ ва истиқлолият ба даст омадаанд.

Дар воқеъ, даврони истиқлолият барои мо имкони воқеӣ фароҳам овард, ки роҳи имрӯзу ояндаи миллат ва пешрафти минбаъдаи қишишарон азизамонро ба сӯи ҷомеаи демократӣ, ҳуқуқбунёд ва дунявӣ интиҳоб намоем. Истиқлолият барои мо рамзи олии ватану ватандорӣ, бузургтарин неъмати давлатсозию давлатдории мустақил, расидан ба истиқлолияти энергетикӣ, иқтисолӣ ва фарҳангиро омӯзонда, меъёроҳои ҷомеаи шаҳрвандиро таҳқим ҳаҷшид ва дар як вақт ҳаётни озодонаи ҳар фард ва олиатарин дараҷаи бахту саодати воқеии миллатро таъмин намуд.

Чунон ки Пешвои миллат, мұхтарам Эмомали Раҳмон дар Паёми навбатии худ иброз намуд, мардуми сарбаланди тоҷик дар зарфи 25 сол ба дастовардҳои беназири иқтисолӣ комёб гардианд. Агарчи дар ибтиди давраи соҳибистиклолӣ вобаста ба воқеаҳои фоҷиабори давраи ҷанги шаҳрвандӣ Ҳукумати қишишарон имкониятҳои воқеӣ барои рушди соҳаи иқтисолиро надошт. Нахустин барномаҳои инкишофи иқтисоли Тоҷикистон баъди ба даст овардани сулҳ ва ризояти миллӣ дар соли 1997 қабул

гарди.

Новобаста аз мушкилот, чӣ тавре ки аз суханронии Пешвои миллат, мұхтарам Эмомали Раҳмон бар меояд, дар натиҷаи ҷораҳои андешидан Ҳукумати мамлакат танҳо аз ибтиди солҳои 2000-ум сар карда, мо ба марҳалай рушдворид шудем ва пешрафти босуботи иқтисолиёт, беҳтар намудани сатҳи зиндагии мардумро тавассути суръат бахшидани корҳои бунёдкориву созандагӣ ва татбиқи исплоҳоти фароригир дар ҳамаи соҳаҳои таъмин намудем.

Маҳз аз ҳамин давра сар карда Ҳукумати қишишарон таомми захираву имкониятҳо ва саъю талоши худро ба иҷрои се вазифаҳои нақшаҳои стратегии давлат: таъмини истиқлолияти энергетикӣ, раҳӣ аз бунбости коммуникатсионӣ ва ҳифзи амнияти озуқаворӣ равона месозад.

Нишондодҳои иқтисолии қишишарон дар зарфи 25-сол назаррас мебошанд. Дар ин муддат маҷмӯи маҳсулоти дохилий ҳар сол ба ҳисоби миёна беш аз 7 фоиз афзуда, то ҷорӣ дар 15 соли охир даромади бучети давлатӣ аз 300 миллион сомонӣ то 18 миллиард сомонӣ зиёд гардида, даромади аҳолӣ 25 баробар ва пасандозҳо беш аз 85 баробар афзоиш ёфтанд. Тибқи маълумоти оморӣ соли 2016 даромади пулии аҳолӣ дар Тоҷикистон 27,2 миллиард сомониро ташкил медиҳад, ки нисбат ба соли 2015 -ум ин рақам 8,1 % зиёд мебошад.

Новобаста аз он, ки дар тӯли бисту панҷ соли истиқлолияти давлатӣ афзоиши аҳолӣ 2,5%-зиёд мегардад, яъне аз 5,5 миллион ба 8 миллион 700 ҳазор нафар мерасад, дар замони тадбирҳои андешидан давлат ва Ҳукумати Тоҷикистон сатҳу сифати зиндагии мардум хеле беҳтар мегардад.

Чунон ки бар меояд, дар даврони соҳибистиклолӣ барои рушди соҳаҳои энергетика, саноат, соҳтмон, алоқа, инфрасоҳтор, маорифу тандурустӣ ва дигар бахшҳои иҷтимоӣ 88 миллиард сомонӣ равона гарди.

Дар аёми дастовардҳои замони истиқлолияти инчунин, беш аз 2000 километр роҳи мослингӣ, 190 километр роҳи оҳан ва зиёда аз 30 километр нақбҳои мослингӯзар ба маблаги умумии 11,4 миллиард сомонӣ мавриди истифода қарор гирифтааст. Дар соҳаи маорифу тандурустӣ бошад, зиёда аз 2500 муассисаи таълимӣ,

Хас аст одамӣ, чун гирифтори зар шуд.

Чу он коҳ к-аш қаҳрабо мерабояд.

ШЕЪРИ Рӯз

Чанде пеш шаҳсе дар саҳифаҳои интернетӣ мухаммас бар газали Саъдии Шерозӣ шеъре эҷод ва нашр намудааст, ки номаш махфӣ аст. Ҳазорон одамон ин шеърро хонда, ба ҳаҷогузорӣ намуданд, ба дигарон ирсол карданд. Аз ин хотир, хостем, онро нашр кунем, зоро мавзӯъҳои доги руз дар он инъикос кардидааст.

"Бани Одам аъзои як пайкаранд"

Ки акнун паш қатли яқдигаранд,

"Чу узве ба дард оварад рӯзгор"

Дигар узвҳоро ба он як чӣ кор?

Чунин гуфт Саъдиву гӯям ба он:

Кӯҷоӣ ту Саъдӣ иваз шуд замон?

Бани Одами имрӯза дев асту шар,

Яке гургу он барра бошад дигар.

Ҳама бегам аз меҳнати дигарон,

Ба пеш косае хуну қошуқ дар он.

Ҷидол асту ҷангу бародарқуши,

Дигармонда "Саъдӣ", кӯҷо сарҳуши?

"Ту к -аз меҳнати дигарон бегамӣ"

"Нашияд, ки номат ниҳанд одамӣ"

Ту гул гуфтаи Саъдии хуисухан,

Чӣ гӯям, ки ногуфта сӯзад даҳан.

Ту дар аҳди хеш инчунин гуфтаӣ,

Худоят бибахшад, кунун хуфтаӣ.

Ту нестӣ, ки бинӣ дар қарни мо,

Бани Одам инҷо чиҳо кардааст,

Чӣ аъзо зи пайкар бурун кардаанд,

Ба дандон ҷаҳон гарқи хун кардаанд.

Ҳама бегам аз меҳнати дигарон,

Муҳаббат кӯҷо? ҷумла заҳми забон.

Падарро мурувват надорад писар,

Насиҳат надорад ба қалбаши асан.

Каниз аст модар дар ин асрҳо,

Ба хишити ҷафо шуд бино қасрҳо.

Ба номи "Ҳуқуқи башар" мекушем,

Ба тегу туғангу ханҷар мекушем.

Кӯҷоӣ ту Саъдӣ бибинӣ чӣ сон,

Бани Одам инҷо қашидааст синон.

Паш нону ҷону мақоманд ҳама,

Надоранд зи ҳашми Ҳудо воҳима.

Кӯҷоӣ ту Саъдӣ, ки аъзои тан,

Бибинӣ фитодааст ҳама аз бадан.

Бани Одам инҷо бани шаҳват аст,

Дар ин асрӣ ҳар чи ҳаст даҳшат аст.

Курбонали МИРЗОЕВ,
докторант PhD-и соли 1-уми
факултати иқтисолӣ
ДДК ба номи А. Рӯдакӣ

Абдулҳай ҚАЛАНДАР

Гўянд, ки дўстон зиданд, Аз сухбати якдигар чӣ шоданд. Ҷону дилашон ба ҳам бидоданд, Фарҷом зи якдигар ба доданд!

Ку дўсти бовафойи содик? Он дўст- Ёралли Содик!

Як дўст ба мо, ки ёри ҷонист, Ҷонди дигаре яқин забонист. Як зумра рағиқи молу ҷонист, Як дўст ба мо, ки ёри ҷонист:

Ку дўсти бовафойи содик? Он дўст- Ёралли Содик!

Однанамою ёдгорест, З-абноу бузург ёдгорист. Аз пой ба сар ў Марди корест, Бонангу баномусу баорест.

Ку дўсти бовафойи содик? Он дўст- Ёралли Содик!

Болои касе ў ҳақ надорад, Аз ҳеч касе тамаъ надорад. Фарҳехта олиму муаллим, Аз дидою рӯ-ш нур борад.

Ку дўсти бовафойи содик? Он дўст- Ёралли Содик!

Аз илму зи ҳилм ҷеҳрахандон, Чун субҳи сафои Тоҷикистон. Ҳафтод расида соли умраш, Фарҳунда бувад камоли умраш.

Ку дўсти бовафойи содик? Он дўст- Ёралли Содик!

Омӯҳта дарси вахдати дил, Аз мактаби "Маснавӣ"-и Балхӣ. Ойни бародариву ёрӣ, Аз шеваш Ҷомио Навоӣ.

Ку дўсти бовафойи содик? Он дўст- Ёралли Содик!

Донае бе киши тайи ба бор ояд, Осмон бе замин чӣ кор ояд?

МЕҲРНОМА

Ёралӣ СОДИҚОВ, адабиётшинос, номзади илмҳои филологӣ, дотсенти кафедраи адабиёти тоҷик 5-уми январи соли 1945 дар деҳаи Нонҷемаси ноҳияи Восеъ дар хона-дони деҳқон таваллуд шудааст. Муаллифи 45 мақолаи илми, илми-методӣ ва илми-оммавӣ. Бо медали "Барои меҳнати шоён ба муносабати 100-солагии зодрӯзи В.И.Ленин" (1970, Москва), нишони сарисинагӣ "Аълоҷи маорифи Тоҷикистон" (2004), Ифтихорномаҳои Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Вазорати фарҳангӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон" сарфароз гардидааст. Собиқаи кори омӯзгорӣ 50 сол.

Бахшида ба зодрӯзи ин омӯзгори воқеан самамӣ ва рафиқи мушиғӣ дўсти ў Узви Иттифоқи нависандагони Тоҷикистон, шоири ширинкалом, устоди кафедраи адабиёти тоҷик Абдулҳай ҚАЛАНДАР "Меҳрнома" эҷод кардааст, ки онро пешкаши хонандагон мегардонем.

Бо диди назар таамулпеша, Бо зеҳни дақиқ таҳамулпеша. Гарчӣ ба назар ў зудранҷ аст, Ҳарфу амалаши зуҳури ганҷ аст.

Ку дўсти бовафойи содик? Он дўст- Ёралли Содик!

Бар дӯши ў кӯлвори илм аст, З-ин рӯй тиҳӣ зи ҳашму ҳилм аст. Аз ҳирманни шеъри устодон, Бардошта ҳушаҳое ҷандон.

Ку дўсти бовафойи содик? Он дўст- Ёралли Содик!

Камгӯйи зарифу бозарофат, Ботоате ҳасту боҷодат. Қорунсирате писанди ў нест, Ҳарҷанд зимомдори давр аст.

Ку дўсти бовафойи содик? Он дўст- Ёралли Содик!

Панҷоҳу ва панҷ сол ин дам, Мо қадршиносу қадрдонем. Ҷун резаи нони ҳони Модар, Қадри ҳуду якдигар бидонем.

Ку дўсти бовафойи содик? Он дўст- Ёралли Содик!

Аз ним зиёда аср ҳарду, Дар илму адаб будем раҳпӯ. Ҳар ганҷ, ки мо ба даст орем, Он ганҷ зи ранҷи ҳам шуморем.

Ку дўсти бовафойи содик? Он дўст- Ёралли Содик!

Дар рағфи китобхонаҳолон, Монанди китоб ҷой дорем. Дар дафтари шеъру илм барҷо, Имзою симои ҳуд гузорем.

Ку дўсти бовафойи содик? Он дўст- Ёралли Содик!

Дар ҳарфу ҳиҷои шеъри нобам, Ҳанӯз дар асри 6 пеш аз мелод дар парчами Куруши Кабир расми үқоб тасвир шуда буд, ки рамзи тавоноию қадротмандӣ аз давлату давлатдории ин мардум ҳабар медиҳад. Аслан дар афкори мардуми мо парчам чун рамзи муттаҳидию озодӣ ва мубориза бар зидди ҳама гуна беадолатӣ ба ҳисоб мерафт. Намунаи чунин муборизаҳоро Фирдавсии бузург дар "Шоҳнома"-и худ дар муборизаи кӯвваи некӣ бар бадӣ -"Шӯриши Қоғӣ оҳангар бар зидди Заҳқ" тасвир намудааст.

Ҳангоми сар шудани ҷанг мардҳо дар зери парчам сафкашида, барои садоқат ба Ватан савганд ёд мекарданд. Вақте ки юнониёни аҷнабӣ ватани моро забт намуданд, мардум аз бедодгариҳои онҳо ба дод омаданд. Фарзандони озодӣ

дидӯсти ин сарзамин чун Аршаки паҳлавӣ парчамеро бардошт, ки ҳамчун рамзи озодии инфода менамуд. Мардум тавассути ин парчам аз мустамлиқи Юнон озод шуданд. Дар нимаи асри 8 дар замини тоҷикон бар зидди арабҳои Ӯмавӣ шӯриши қалоне сар зад, ки онро фарзанди тоҷик Абӯ-муслими Ҳуросонӣ ливои борangi сиёҳ пароғашон соҳт, ки садҳо ҳазор ҷабрiddагон аз сиёсати мустамлиқадории арабҳоро муттаҳид менамуд. Парчамбардор будан дар ҷангҳо бар зидди душман ифтиҳори баланд буд. Ба даст овардани парчами ҷангии душман ҳаҳрамонӣ ба ҳисоб мерафт. Агар парчам дар дасти душман меафтид, ин ба тамоми артиш шармандагӣ

меовард. Таҳқир нисбат ба парчам ин таҳқир ба давлат ва ҳалқ ба ҳисоб меравад.

Парчами мо рамзи номуси онҳоест, ки зери он ҷамъ омадаанд. Рамзи номуси артиши мардумии Тоҷикистон аст. Инфодаи номус доштан ин ҳифзи Ватан аст. Барои ободии Ватан қӯшиш намудан аст.

Шарофиддин НУРМАТОВ,
ассистенти кафедраи тарбияи ҷисмонӣ
ДДК ба номи А. Рӯдакӣ

Бас ҳоксору баландабъест, Одино гиреҳкӯши банд аст. Ботавфиқу марди боимон аст, Болотар из ину ҳам аз он аст.

Ку дўсти бовафойи содик? Он дўст- Ёралли Содик!

То Парчами сулҳу Ваҳдати мо, Бошаҳд чу ҳамеша болафшин. Савганди садоқате бихӯрда, Омодай хизмат аз дилу ҷон.

Ку дўсти бовафойи содик? Он дўст- Ёралли Содик!

Ў буд азизи Модари худ, Ў буд азизи Модари ман. Дар ҳонаи мо- бародари мо, Имрӯз бувад чу додари ман.

Ку дўсти бовафойи содик? Он дўст- Ёралли Содик!

Аз ҷашими нигоҳи меҳри Модар, Ҳуши ҷеҳраи дўстро бубинам, Аз боғи муҳаббатаи ба моеӣ, Як дастағуле ба ҷон бичидам.

Ку дўсти бовафойи содик? Он дўст- Ёралли Содик!

Хоҳам, ки ба таҳту баҳт бошад, Дар ҳалқаи ҳонавадаи хеш, Бо зӯру тавони ҳуд тарошад, Раҳти сафаре ба тешаи хеш.

Ку дўсти бовафойи содик? Он дўст- Ёралли Содик!

Хоҳам, ки бубинад умри Саъдӣ, Дар илму амал мақоми Ҷомӣ. Дар субҳи сафо дуо бихонад, Бар аҳду вафоу некномӣ.

Устод бувад ба зумра шогирд: Он як вазирӯ табиби сад даро. В-они дигар олиму адаб аст, Устоди азизеву ҳабиб аст.

Ку дўсти бовафойи содик? Он дўст- Ёралли Содик!

Мо хоки қудуми дўст бошем, Дар роҳрави ў гул биношем. Бо дўсти бовафои ҷонӣ, Оваҳ!

Чи ҳуши аст зиндагонӣ.

КИТОБ - РАҲНОМОИ ЗИНДАГӢ

Дўсти ҷавони ман! Бидон ва оғоҳ бош, ки дар радифи Модар-Ватан арзандатарин муқаддасот китоб ба ҳисоб меравад. Тамоми бузургон, донишмандон ва хирадмандони гузашта ва мусоир китобро яке аз беҳтарин арзишҳои зиндагӣ дониста, онро "аниси қунҷи танҳоӣ" ва "фуруғи субҳи доноӣ" пиндоштаанд.

Аниси қунҷи танҳоӣ китоб аст, Фуруғи субҳи доноӣ китоб аст.

Китоб асари мустақими илмию бадей ва фарҳангист, ки моро ба асрори дунёи маънавию воқеӣ, бо оламу одам ва ҳаёлоти рангини бадей ошно месозад. Вай даричаи равзанаест, ки мо тавассути он олами ҳастиро қашф менамоем.

Китоб оламро дар инсонро дар кайҳон ҷойгузин месозад. Аҷдоди мо аз замонҳои қадим нисбат ба китоб ихлюс мерӯст. Махсус доштаанд. Дар бораи он басо суханҳои ҳикматомез ба ёдгор гузаштаанд. Устод Рӯдакӣ китобро модари дониш дониста ва донишро ҷунин ситоиш кардааст.

Дониш андар дил ҷароғи равзан аст, Аз ҳама бад бар тани ту ҷавашан аст.

Ҳаким Фирдавсӣ ҳар каси донишмандро шахси барнодил ва тавони ба қалам додааст.

Тавони бувад ҳар ки доно бувад,

Ба дониш дили пир барно бувад.

Дигар абармардони адабиёти ҷаҳонӣ ва ниёғони бузурги мо дар ситоishi китоб ҷунин суханҳои воло гуфтаанд. Аз ҷумла, сардафтари адабиёти мусоир рӯс Максим Горкий дар ситоishi ин мӯъҷизаи олами инсоният ҷунин гуфтааст: "Китоб дар ҳақиқат ғанҷи бебаҳост". Аз он нафақат ғановати маънавӣ мегирем, балки завқи илҳом омада, фароғат мекунем. Владимири Ленини онро ҷаҳони мураккабу ҳавасанд-гез номидааст. Франсиз Бекон китобро киштии фикр номидааст, ки дар рӯи мавҷҳои замон ҳаракат карда, аз насл ба насл мегузард.

Сунатullo ТОЛИБОВ,
хонандай синфи 9-уми муассисаи таҳсилоти
миённаи умумӣ №13-и шаҳри Кӯлоб, деҳаи Зирракӣ

Замираи СОЛЕҲБОЙ, донишҷӯи соли дуюми факултаи молиявию иқтисодӣ, ихтиносии молия ва қарз, сокини шаҳри Кӯлоб, соли таввалудаши 27 декабря соли 1997. Ӯ рассом аст. Аз хурдӣ ба ин касб ҳавас дорад. Дар ҷандин озмуни мусобиқаҳои зеҳнӣ аз бοғча то мактаби олии иштирок намуда, соҳиби ифтихорномаву дипломҳо гардидааст.

Соли 2016 бо пешниҳоди Маркази истеъододҳои ҷавони донишгоҳ дар озмуни Кумитаи ҷавонон, варзиш ва сайёҳии назди Ҳукумати ҶТ иштирок намуда, сазовори Ҷоизаи Кумитаи ҷавонон, варзиш ва сайёҳии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи санъат гардид. Аз ин хотир, рӯзнома хост, бо он касоид ба ин шуглаш сӯҳбате анҷом дихад.

Рассомиро аз қадом сину сол оғоз кардед?

- Ман касби рассомиро аз синну соли бοғча оғоз кардам.

Дар мактаби миёна низ ин ҳунаратонро нишон додаед?

- Бале. Ман дар бисёр озмунҳои мактаби миёна иштирок кардам. Аз ҷумла, дар озмуни китоб, озмуни замин ва ғайра. Пеш аз мактаби миёна боз дар озмунҳои бοғча ҳам иштирок мекардам.

Дар донишгоҳ ин аввалин дастоварди шумост?

- Бале. Аввалин муваффақиятам дар донишгоҳ ҳаст, ки дар ин озмун иштирок кардам ва соҳиби диплом гардидам.

Чӣ ҷиз шуморо водорд, ки рассом шавед?

- Вақте ки падару модарам кор мекарданду менавиштанд, ман ҳамроҳашон нишаста, дар пушти китобҳо расм мекашидам. Баъд оҳиста-оҳиста дар дилам ин касб ҷо шуд. Ман ҳам кам-кам расм мекашидагӣ шудам, аммо падарам бисёр рассомӣ мекарданд. Айни ҳол падарам дар фурудгоҳ кор мекунад, лекин рассомиро ҳам метавонад. Вақте ки ҳамроҳи падарам рассомӣ мекардам, баъд оҳиста-оҳиста ба ҳамин мақом ва муваффақият расидам.

Расмҳоятон бештар қадом мавзӯъҳоро дар бар меғаранд?

- Ман бисёртар сарояндаҳои амрикоиро тасвир мекунам. Инчунин, манзара ҳам зиёд тасвир мекунам. Ҳама гуна манзараро тасвир карда метавонам, аммо бештар ба тасвир кардани расмҳои одамон шавқ дорам.

Ният надоред, ки дар оянда як сайти интернетӣ ё як саҳифаи алоҳида дар сомонаҳои иҷтимоӣ бик-

шоед, то ин ҳунаратонро ба ҷаҳониён муаррифӣ кунед?

- Як бор дар Гугл хостам, ки сайт қушода, расмҳоямро муаррифӣ кунам, лекин рассом шуданий нестам, ҷунки рассомӣ бароям ҳавас аст. Ман забонҳои руссию англисиро омӯхта истодаам ва дар оянда дар ягон корхона кор карданиям. Рассомӣ барои ман як ҳавас аст.

Тасвири як расм ҷӣ қадар вақти шуморо мегирад?

- Агар расм ранга бошад ва саҳифааш қалон бошад, 5 соат вақт даркор ва агар расми сиёҳусафед бошад, 1 соат вақтро мегирад.

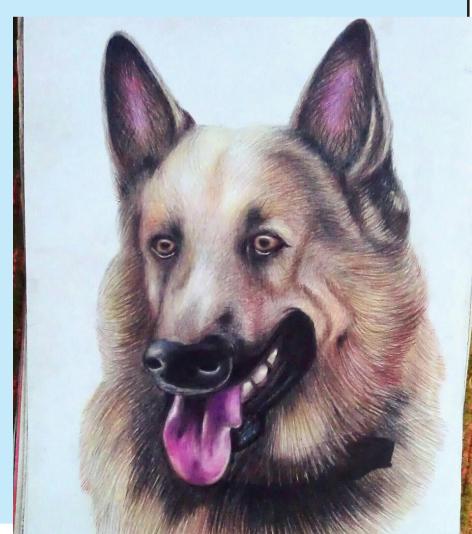
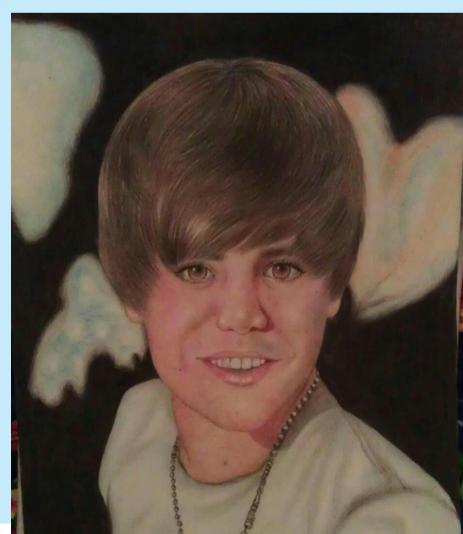
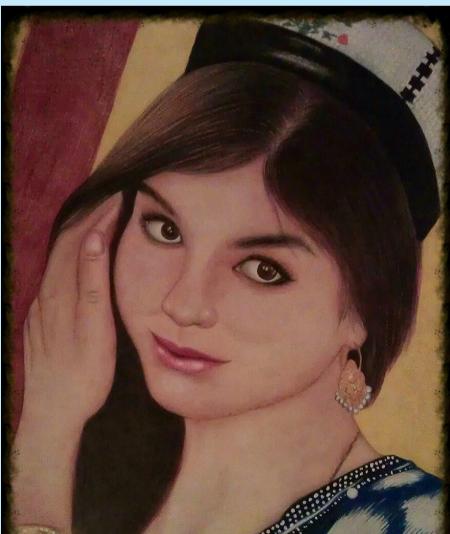
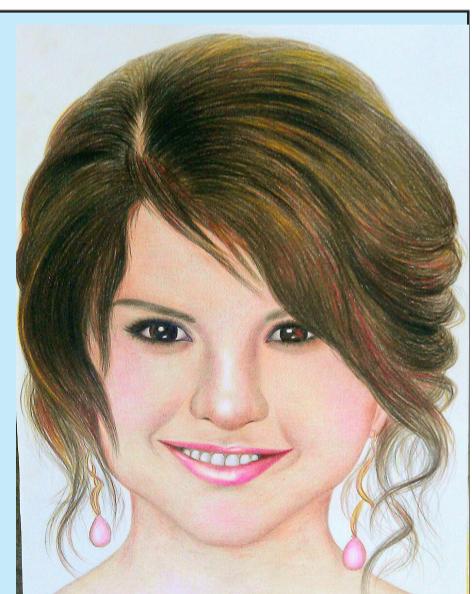
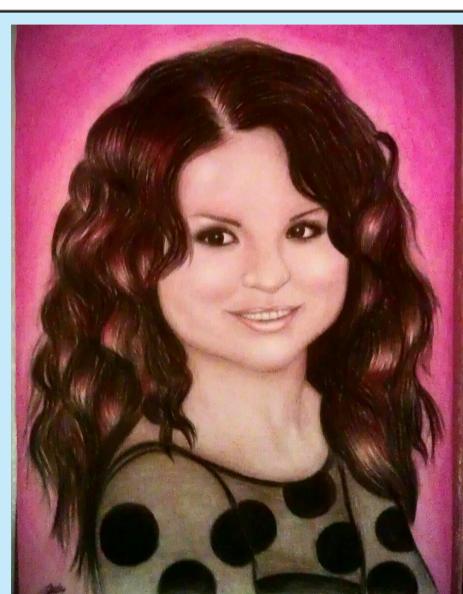
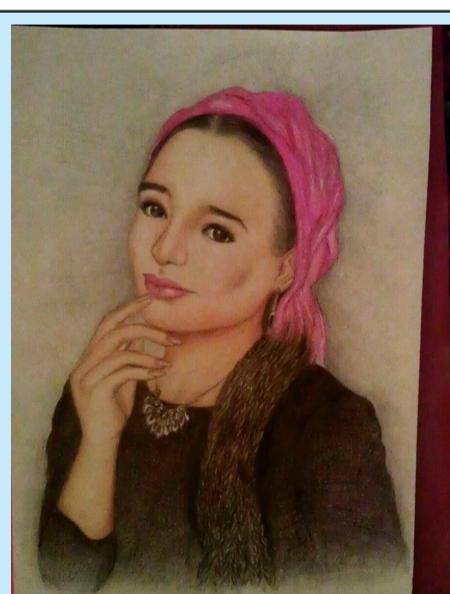
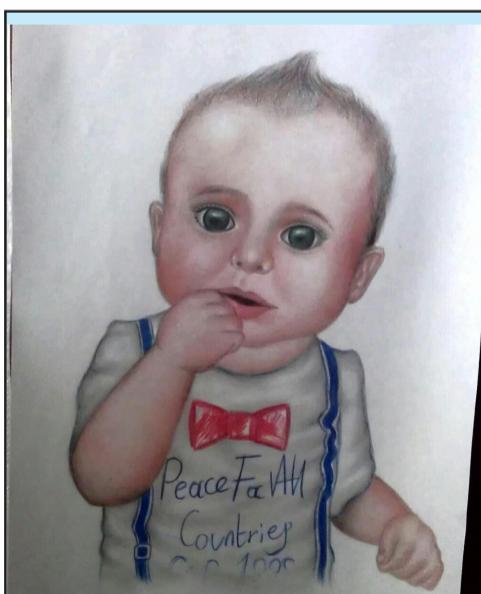
Ташаккур барои сӯҳбат.

- Раҳмати қалон.

**Мусоҳиб
Ҷаҳонгир РУСТАМ**

Рӯйнамоии ҳунари Рассомии як донишҷӯ

ТЕРРОРИЗМ - ВАБОИ АСР

Яке аз масъалаҳои ташвишавор ва падидай номатлубе, ки дар тамоми ҷаҳон ҳатари ҷиддӣ эҷод мекунад, терроризм дар ниқоби ислом ном гирифтааст, ки боиси нигаронии ҷомеаи имрӯза гардидааст.

Бояд ёдовар шуд, ки экстремизм ва терроризм мағхум-мҳоеанд, ки имрӯз вирди забони ҳамагон гардидааст ва ин ду мағхум ба ҳам тавъаманд. Экстремизм (тундравӣ, аз андоза гузаштан) ба терроризм меорад. Истилоҳи "терроризм" аз калимаи "terrog" маншаш гирифта, маънояш "тарс ва ваҳм" андохтан аст. Террористон меконанд, ки мақсадҳои гаразонки худро бо роҳҳои зурвонӣ, куштор, тарсу ваҳм амалӣ созанд. Террор кардан, яъне ҷомеаро ба ҳолати тарсу ваҳшат ва ноумедӣ афқандан аст. Чи хеле ки дар Паёми Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба Мачлиси Оли ишора шуда буд, ҷавононро бори дигар ба масъулиятшиносиву ватандустӣ даъват мекунад: "Терроризм ва экстремизм, аз як ҷониб чун вабои аср ҳатари глобалии ҷиддӣ буда, аз ҷониби дигар, аъмо ли он гувоҳ аст, ки террорист ватан, миллат ва дину мазҳаб надорад, балки як таҳдиде ба ҷомеаи ҷаҳонӣ ва хонаи ҳар як сокини сайёра аст. Терроризм ва ифратгарӣ беш аз ҳама авҷ гирифта, бо оқибатҳои даҳшатбору бераҳмонаи худ ба проблемаи ҷиддитарини инсоният дар асри бисту як табдил ёфтааст"-омадааст, дар Паём.

Бояд тазаккур дод, ки масъалаи шомилшавии ҷавонон ба ғурӯҳҳои ифратӣ албата доғи ҷомеаи ҷаҳонӣ гаштааст, ки инҳам аз якчанд омилҳои манғӣ вобастагӣ дорад. Беҳамияти

зоҳир намудани волидон нисбат ба таълимии тарбияи фарзандон, муҳити носолиме, ки ба шуур ва rӯxу равони ҷавонон таъсири манғӣ мерасонад, инчунин, муносибат доштан бо ҷавононе, ки аз одобу аҳлоқи ҳамидаи инсонӣ аз фарҳангӣ пургованоти ниёғони мо дур ҳастанд. Инҳо яке аз шартҳои ноил шудан ба инкишофи устувори давлат ва ҷомеа мебошад. Воқеан, имрӯз ҷавонони мо ҳамчун неруи бузурги бунёдгару созандай мамлакат эътироф шуданд. Аз ин rӯ, мо ҳалли мушкилоту масъалаҳои ҳаётӣ наврасону ҷавононро самти стратегӣ ва афзалиятноки сиёсати иҷтимоии давлат эълон кардем".

Мутаассифона, ин падидай номатлуб дар ҷумҳурии мо дар байнҳи барҳе аз ҷавонон тарафдорони худро пайдо кардааст. Боиси нигаронист, ки барҳе аз ин ҷавонони раҳгумзада падару модар, ҳамсару фарзандон ва дигар наздиқонашонро дар ғурбат гузашта, худ ба қишварҳои ҷанғзадаи Ирӯқу Сурия ва Миср ворид шуда, ба ин васила хонаи худ ва дигаронро дар хатар мегузоранд.

Арзишҳои чун ватандустиву ватандорӣ ва ҳудшинойӣ дар зеҳни онҳо бегона гашта, ҷойи онро идеология ё афкори зиддимилливи мардумбадбинӣ фаро мегирад.

Мо ҷавонон бояд шукргузор аз он бошем, ки дар ҷунун давлати соҳибистикӯлу демократӣ озодона умр ба сар мебарем. Чи хеле ки дар суханронии Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар

мулоқот бо намояндагони ҷавонони ҷумҳурӣ қайд намуданд: "Дар ҷаҳони мусоисир rӯ овардан ба масъалаи ҷавонон ва истифода аз имкониятҳои зеҳниу ҷисмонии онҳо яке аз шартҳои ноил шудан ба инкишофи устувори давлат ва ҷомеа мебошад. Воқеан, имрӯз ҷавонони мо ҳамчун неруи бузурги бунёдгару созандай мамлакат эътироф шуданд. Аз ин rӯ, мо ҳалли мушкилоту масъалаҳои ҳаётӣ наврасону ҷавононро самти стратегӣ ва афзалиятноки сиёсати иҷтимоии давлат эълон кардем".

Албата мо ҷавононро мебояд зирақии сиёсии худро аз даст надода, фирефтаи ҳар ҷуна ғурӯҳҳои иртиҷои нагардем. Илмҳои ҷадиди ҷаҳони мусоисирро, яъне техникаю технологияро аз худ намуда, дар ташаккули соҳаҳои мухталифи давлату ҳукумат саҳмгузор бошем.

Сайдҷон АКИМОВ,
донишҷӯи соли 4-уми факултети иқтисод
ва идораи ДДҚ ба номи А. Рӯдакӣ

ЧАРО ДОНИШҖӮЁН ДИҚҚАТАШОН БА ҲОНДАН НЕСТ?

Дар раванди таълиму тарбияи ҳонандгону донишҷӯён аз нигоҳи илми равоншиносӣ дикқат нақши асосири мебозад. Ҳонандагоне, ки дар раванди таълиму тарбияи ҷавонони ҷумҳурӣ қадима, онҳо оид ба мавзӯи дарс мъалумот гирифта наметавонанд ё дар шакли норавшан мъалумот мегиранд. Ҷараёни дарсҳо нишон медиҳад, ки ҳарчанд омӯзгорон аз методҳои фаъолияти таълими равони ҷавонон мөнгигӣ мегирад, ки ҷаҳони ҷомеа мешавад, ки беъзе донишҷӯён мөнгигӣ мегирад, ки ҷаҳони ҷомеа мешавад, ба ҷизои аввалин дараҷа нею ба ҷизои сеюмии равони ҷавонон мөнгигӣ мегирад. Ҳоло он ки барои фаъолияти донишҷӯён ҷизои асосӣ танҳо илмомӯзиши мебошад.

Ба ягон объекти муайян нигаронидан ва мутамарказонидани фаъолияти психикии одам, ки дар натиҷаи он ягон қисми ҳақиқати реалий дар магзи сари мурраба ва равшан инъикос меёбад, дикқат номидад мешавад.

Дикқат як тарафи муайянни шуури одам мебошад. Ин ҷиҳат дар ҳамон вақт зоҳир мегардад, ки фаъолияти психикии одам ба ягон ҷизои муайян ҷалб шуда бошад.

Бодиқатӣ дар мактаб, махсусан дар мактабҳои олий дар раванди таълими инкишофи мейёбад. Тараққиети дикқат ба инкишофи фикрии донишҷӯён низ вобастагӣ дорад. Баъзан ҷунун ҳолати мурӯҳида мешавад, ки донишҷӯйи қитобро хонда истодадааст, аммо дикқати вай ба дигар ашёҳои ноҷиз равони ҷавонон мешавад. Дар асл меконад, аммо ҳеч ҷизро намеҳфамад. Дикқат дар зуҳороти инсон нақши муҳимро мебозад, аз ҷумла дар идора, хотир, тафакур, нутқ ва гайра.

Бедиқатӣ сабаби суст ва бадхонии донишҷӯён мегардад, вали бодиқатӣ фаъолияти ақпиро тез карда, ба кор шуруу кардадони донишҷӯёро осон мегардонад ва раванди ба вучӯд омадани малакаҳои азхудкуни донишҷӯро таъмин менамояд.

Дикқатро аз ҷумла фаъолияти одам ба се намуд ҷудо мекунанд: беҳихтиёри, ихтиёри, баъдихтиёри.

Дикқате, ки бе ҳеч гуна ният ва мақсади пешакӣ гузаштавуда ба амал меояд, дикқати беҳихтиёри номидад мешавад. Масалан, дар вақти ҳондан садоэ аз берун меояд, ки дикқати донишҷӯёро беҳихтиёри ба тарафи худ равони ҷавонунад.

Дикқате, ки дар натиҷаи мақсади шуурона гузаштавуда пайдо мешавад, дикқати ихтиёри номидад мешавад. Масалан, дар рафтӣ дикқати донишҷӯен ихтиёран ба тарафи муаллими равони ҷавонунад.

Бодиқатӣ аз синни томактабӣ сар мешавад ва баъдан дар мактаб давом мейёбад. Омӯзгор бояд дар айни дарс дикқати ҳонандагонро идора карда тавонад ва кӯшиш ҷунун, ки дикқати ихтиёри онҳоро машқдиҳад, шавқу завқашонро бедор қунад, ки дикқати баъдихтиёри ба даст оварда тавонанд. Ба тақсимоти дикқати ҳонандагон бояд аҳамияти ҷиддӣ дод. Тараққиети ҳаматарафаи дикқат азхудкуни донишҷӯро мегардад, ба ҷалб шуда мебошад.

Ҳуб мешавад, ки ҳонандагону донишҷӯён дар раванди дарсомӯзи бештар дикқати ихтиёриро самаранок истифода баранд. Ҳолатҳои рӯҳи инсон нишон медиҳад, ки ӯ ҳар rӯз як хел нест, тоҳу хурсунду гоҳе дар ҳолати маъюсӣ қарор дорад. Аммо аз нигоҳи илми равоншиносӣ ҳонандагонда дар қадом мавриде, ки бошад, бояд ӯ пеш аз ҳама ҳаётро шуурона дарк карда тавонанд. Бади қор дар он аст, ки иддае аз донишҷӯён ба мөнгигӣ мегирад, ки ҳаётро шуурона дарк карда, дар фаъолияти таълимиашон аз дикқати ихтиёриро ба ҷизои нолозим ҷалб менамояд. Дар ин маврид ӯ аз кӯҷо дарсро аз худ мекунад ва ёдкар? Донишҷӯён бояд манбаҳои донишҷӯёро мегардад, ки яке аз ҳисмҳои он дар раванди дарс сухани омӯзгорро бодиқатӣ ӯ пеш аз ҳама ҳаётро шуурона дарк карда мебошад, на фикрҳои нолозиму дигар ҳаёлҳои хом. Донишҷӯён, ки ҳаётро ба шуурона дарк карда, дар фаъолияти таълимиашон аз дикқати ихтиёри ва баъдихтиёри, яъне (дар ҳамаи дарсҳои омӯзгорон) истифода мебаранд, онҳо мутахассиси баъдидҳистос дар соҳаҳои худ мегарданд.

Нилуғар МАШРАБОВА,
донишҷӯи соли I-уми факултети омӯзгории
ДДҚ ба номи А. Рӯдакӣ

ЗДОРОВЬЕ СЕМЬИ

рицательное отношение к вредным привычкам, позитивное восприятие жизни и др. Долголетие обретают в первую очередь те люди, которые всегда придерживались правил здорового образа жизни. Каждая семья должна знать, что первой и самой важной составляющей здорового образа жизни являются питание. Правильное питание - это один из главных путей, который приведёт

вас к здоровью. Важным шагом на пути к здоровому образу жизни. Следующей составляющей здорового образа жизни являются физические нагрузки.

Укрепить организм и выработать в себе полезные привычки поможет закаливания. Так вы сможете защитить себя и своих детей от всех возможных заболеваний укрепив иммунитет и омолодив своей организацией на

льяющее вам, позволит прожить долгую и полную радостей жизнь. Только разумное отношение к здоровью позволяет человеку на долгие годы сохранить бодрость, высокую работоспособность социальную активность и достичь долголетия. И, разумеется вы должны понимать, что ваше здоровье - это спокойствие близких людей, жизнеспособность ваших будущих детей и сила страны. У больных людей рождаются больные дети. Страна хилых и больных людей - это страна без будущего. А это означает, что здоровые человека отражает его степень ответственности перед своими родителями, детьми и перед отечеством.

Амира РУСТАМЗДЕ,
студентка 2 курса факультета русской
филологии КГУ имени А. Рудаки.

Дилам пора-пора аст, хуншору хунолӯд аст. Як сол аст, ки ўро надорам. Як сол аст, ки ятиму бесоҳибам, як сол аст, ки хурду наҳифам, як сол аст, ки чигарам тикаву пора шудааст... Наметавонам бе ў.

Худоё, чӣ қадар ёдаш, ишқаш, гармиаш, ҳарфу ҳичояш азобам медиҳад. Бе ў комилан холии холиам. Чӣ қадар ў бароям намерасад, чойи ў дар қалбам, дар чигарам, дар ҷашмонам, дар хонаам, дар раҳти хобам, дар магзи ҷонам холист...

Рӯзҳо мегузаранд, хуршед тулӯй мекунад, ғуруб мекунад, шаб рӯз рӯз шаб мешавад, дарё ҷорист, кӯҳ побарҷост... осмон мисли қабл, замин ҳам, аммо ман... оне нестам, ки будам, ман ман нестам... тамом шудам, обу адод шудам, кабоб шудам, дуд кардам, фано шудам... Худоё, худовандо... чӣ рӯзи сиёҳро бар саром овардӣ? Бо ин мусибат натавонистам канор оям, ҳӯ гирам...

Худоё, аз ин зиндагӣ сер шудам, маро ҳам бигиру бубар. Бубар ва дар паҳлӯяш маъвоям дех. Охир, наметавонам... наметавонам, Худоё...

...Зиндагии ман зеру рӯ шуд. Дигар ҷисми бечонам. Тани бетавонам, балки тавон танамро тарқ карду табдил ба турбат шудам. Ҷисми ман ҷонашро аз даст дод, тани ман аз рӯҳаш ҷудо шуд...

Оне, ки маро тарқ кард ва гузашту рафт... на танҳо зан, ҳамсар ва модари фарзандонам, балки рафиқи шафиқ, дӯсти ба маънои пурра ва комили калима - азиз, ёри пур аз меҳру муҳаббат, ишқу вафо, ҳамдаму ҳамроҳ, маслиҳатгару мушовир, ҷароғи равшанибахшу роҳномои зиндагии ман, мунтаҳо... тамоми буду шуд, тамоми вучуд, тамоми дорони ман дар зиндагиам буд. Зиндагиам дар ў ифода ёфта буд, зиндагиам дар ў ва бо ў маъно дошт, зиндагиам бо ў моҳият мазмун дошт, зиндагиам бо ў комил буд, зиндагиам бо ў ширин буд, зиндагиам бо ў зинат дошт, зиндагиам бо ў ҳаракат мекард. Шукуҳу шаҳомати зиндагиам буд. Ўро бо тамоми вучудам ва барои тамоми умрам интиҳоб карда будам. Ҳамин ҳоло низ заррае аз меҳру муҳаббати ман ба ў накостилааст. Тасаввuri инки бе ў ҳоҳам монд, ўро ба ин зудӣ, дар нимароҳи ҳаёт аз даст медиҳам, барои боварнакарданӣ ва бегона буд. Ман ин зиндагиро бе ў, бе вучуди маъсуми ў, бе ҳастии ў, як лаҳза ҳам тасаввур намекардам. Ҳоло ки бе ў ҳастам, тамоми баданам, мағз-мағзи ҷисму ҷонам, дилу чигарам, дасту поям, банд-банду буғуму буғумҳоям, китфону шонаҳоям, муҳраҳову сутунмуҳраам, саропоӣ вучудам дар сӯзиш, месӯзанд. Лона ва маъманиғам шудам. Даруну берунам дард мекунад. Марги ў фочеа, фалокате буд, ки ноҳисту ноғаҳонӣ рӯҳ дод. Тамоми зиндагиам, ҳама ҳавасҳову умединҳоям, ҳама омолу орзуҳоям, ҳама нақшаву барномаҳоям

МАРСИЯ

БА ЁДИ ОН АЗИЗЕ, КИ СӢ САРИ СОЛ ҲАМРОҲУ ҲАМРОЗ, ҲАМСОЗУ ҲАМСҮЗ, ҲАМНИШИНУ ҲАМБОЛИН ВА ҲАМДАМУ ҲАМСАРАМ БУД...

Суҳани хуб ҳамеша таъсирнок аст ва ҳонанда метавонад аз ўғоиде ба даст биёрад. Як сол пеш ҳонуми як журналисти тоҷик аз дунё гузашт. Баъди як соли фироқу ҷудоӣ журналист дар ҳаққи ҳамсараваш марсияе навиштааст, ки сартопо меҳру муҳаббат аст ва инсонро водор мекунад, ки ба қадри яқдигар дар замони зинда будан бирасад. Фирӯз мекунем, ки ин марсия барои ҳонанда як ҳиссиёти меҳру вафо мебахшад ва барои ояндан дураҳшон кӯшиш мекунад. Ин нигошта ҳар яки моро ҳушдор медиҳад, ки ба қадри падару модар, фарзандон, оила ва умуман инсоният бирасем.

нимароҳӣ шуданд.

Баҳман... моҳи мавлуду марг, ҳаёту мамот, баҳман моҳи хунин... 12 баҳман - феврал ба дунё омада буд, 16 феврал тӯйи арӯсӣ - ақди ниҳоҳи мо баргузор шуд, ду фарзандамон дар фосилаи ду сол аммо боз ҳам дар оҳарин рӯзи ҳамин моҳи баҳман ба дунё омаданд ва ниҳоят миқрози аҷал риштаи ҳаёташро дар субҳи шуми одинаи феврал (5) барканд. Турбати мубаррои ўро аз пойтҳат ба зодгоҳамон оварда ва дар ҳамин рӯз ба хок супоридем.

Чи басо шабҳои зулмониву тӯлонии ду зимистон бе ў ва бо ёди ў, дар ҳасрати ўву дидори ў рӯз ва пеши ҷашмам сафед шуданд, шабони ҳавлони чилла... ва ман аз бистари сарду танҳой, аз болине, ки сари ў дар он нест, баланд мешавам ва бе онки қасе аз аҳли ҳонаро нороҳат карда бошам, сокиту оҳиста беруни дар мешавам ва қатраҳои сириши талху шӯр барои руҳсароямро, ки ҳамакнун дар ин як соли набуди ў оянг ва чину чурук задаанд, мешӯянд, пешипоҳӯрдаву сарозер мешаванд. Диљи ман об шуда, чигарам сӯҳтааст. Худоё... Танҳоям, танҳои зор.

...Рафиқам кучоӣ, азизам кучоӣ, муҳибам кучоӣ, ҳабибам кучоӣ, шафиқам кучоӣ? Кучоӣ, ки бе ту табдил ба тандиси ғам шудам... Бе ту бекасам.

Зиндагӣ моҳият ва мазмунашро барои ман тамом кард, зиндагиам ман ба оҳири ҳатрасид. Зиндагиам ман мурд, балки заҳри танам шудааст ин зиндагӣ. Не қудратеву не қуввате. Не мачолу не мадоре. Пуштвонаам шикаст. Муттако-

ямро аз даст додам. Ҳама дороямро аз даст додам. Не орзуеву не ҳавасе. Мағзам ин ҳама муддат караҳт ва ноҷунбон аст. Мисле ки дигар холиам... холии холӣ. Ва ҳойил. Оvezon. Larzonakу номуқаффал ва мисле, ки ҳозир меуфтам ва ҷизе ва қасе нест, ки дастам бидорад, кӯмакам кунад. Ў агар буд, тамоми ҷисми ҷонашро барои тақягоҳ, девор ва пуштвона мекард. Аммо ҳоло маҳрумам. Маҳруми муттако, маҳруми пуштвона, маҳруми деворе үстувору қавӣ ва муҳкам...

...Маро ҳама насиҳат мекунанд, ки ба хотири фарзандон сабру тоқат намоям. Дуруст аст. Чора надорам ба ҷуз аз тоқат ва таҳаммӯл. Аммо дар даруни алангай азобу укубат мепечам, ҷанғоли шаҳшӯлиғам дард аз гулӯям гирифтааст, месӯзам. Ман саҳттарин даврони зиндагониам, лобал ҷаҳаннамро мурда-мурда пушти сар карда истодаам. Азизи дилу ҷонам, нури ҷашмонаам, қуввати равонам, зӯру мадорам, осоиш ободиамро дар ҳонорам надорам. Гурдан пурам буд. Ҳузури ў дар зиндагиам ҳама ҷизам буд. Сӣ сол якҷоя будем. Сӣ сол бо ҳам будем. Се фарзанд ба воя расонидем. Соҳиби набера ҳам шудем:- Аршад. Аршадро болотар ва бештар аз ҳама дӯст медошт. Саҳт меҳр монда буд. Аршад ҳам ўро ҳамин тавр саҳт дӯст медошт. Мегуфт бисёр меҳоҳад, ки як рӯзи худо Аршад ба падару модараш бигӯяд, ки "ман ҳонам бибиам, пеши бобову бибиам мераҳам". Ва, ба толеъи баландаш Аршад ин орзуи ўро бароварда кард... аз хурсандиву шодии ин ҳабар, ки Ар-

шад суроги ўву бобояшро гирифта ва гуфтааст маро пеши бибиам баред, дар курта нағунҷид. Аммо ҳоло маро ва ҳам Аршадро ва ҳам ҳама-монро гузашту рафт... Ман мондааму ранҷу гуссаву азоб.

Ғаму гусса танамро мешикофад. Баҳор ҳам расиду ҳоки мазораш сабз шуд... ва инак, тирамо ҳам омаду он ҳама сабзаҳо заъфарон шуданд. Ва боз рӯйи қабраш барфи зимишон нишастааст. Гӯри ў дар паҳлӯи қабри падарам, ки баъди ҳафтае ва гӯри мадараш, ки баъди даҳ моҳи реҳлаташ ҷон ба ҳақ таслим кардан, қарор гирифтааст. Аз посбони қабристони деҳа ҳоҳиши кардам, ки аз шафати дигари қабраш чени як қабр ҷо бимонад... барои ҳудам.

...Аммо ман баҳор надорам, дигар умре тирамоҳам - гириянда, ҳазонрасида. Дигар зимишонам - сарду яҳзада:

Э ҷарҳи фалак, ҳаробӣ

аз қинаи туст,

Бедодгарӣ шевавӣ

деринайи туст.

Э, ҳок агар синаи

ту бишкофанд,

Бас луълӯву ғавҳаре,

ки дар синаи туст.

Гавҳари ман, гавҳараки ҷашмонаи ман, ба ҳоби аబад рафтӣ. Рафтӣ, танҳо гузашт. Даруни дарду алам, даруни яъсу навмейд. Ҷону чигарам лаҳт-лаҳт аст. Тавони муқовимат ва муқобала бо фишори дарди набуди ўро надорам. Ёди ў маро озору азият мекунад. Симо ва сурати ў, ки гоҳо барҷаставу рӯшан ва бараъло пеши назарони чун навор зиндагиам мешавад ва гоҳо чун авроқи рангбоҳтаи китобҳо тирау хира менамояду ҳобро аз дидагонам бурдааст. Намедо-

нам, шояд девона мешавам дар оҳири кор? Созиш бо онки ўро дигар дар ҳонорам надорам, мекушадам. Ҳудоё, маскане аз равзai ризвонатро барояш арзонӣ дошта бошӣ. Ў беозор, хушмуомила, нармигӯфор, меҳрубон, ҳалим, нақӯманзар ва бениҳоят зебо буд. Тамоми зану мард гирист. Ҳам ба хотири онки ҷавон буду ҷавон рафт, ҳам ба хотири хислат ва ҳулқу атвори бисёр ҳам писандида ва ҳамидааш. Ҳудои гулчин мегӯянд, ки ҳақ асту рост. Гули маро ҷид. Дигар дар аксоҳи зебои ў назар карда наметавонам. Бугзу алам диламро метарконад. Мунфацир мешавад қалбам.

Чашмамро пӯшам ва ё бедор ҳам бошам, сурат ва симои зебову дилкаш ва ҷаззоби ў аз назарон дур намешавад. 30 соли зиндагӣ ба мисли як ҷаҳза, ба мисли як ғосилаи кӯтоҳ гузашт. Зиндагии бе ў... дигар ўро дар хобҳоям мебинам.

Аршад - набераам сурогаш мекунад. "Маро ҳам ҷаннат пеши бибиам баред", мегӯяд.

Духтари ягонаам - модари Аршад як рӯз гуфт, ки: "Додоҷон, апаамро (очаашро) ин рӯзҳо ин қадар пазмон мешавам". Душанбе рафт, натавонист. "Дар ҳар кучо, ки равам, апаам пайдо мешавад". Ҳарду писарам, бо ҳам нигоҳ карда наметавонем. Талош мекунем, аммо аксар нигоҳонро аз ҳам мегурезонем.

Ба дидорат пазмон шудам, муштоқи дидорат шудам, хуморат маро ҳар рӯз миллион бор мекушад. Азизи дилам, туро мо асло фаромӯш намекунем. Ту дар магзи дилу дидай мой (пардаи оби ҷашм пеши ҷашмамро мегиряд, ғӯра-ғӯра сириши талху шурӯб барои руҳкорҳо ҳамакнун ожангбастаамро нишеб мешавад, рӯи клавиатура мереزاد...).

Аҷиб инки дигар ҳар кучо, ки мерафтам, ҳатман дар паҳлӯям дар нишастоҳи паҳлӯяни ронанда мешишт. Дар ин авоҳир як ҷаҳза ҳам бе ў буда наметавонистам. Ў ҳам ҳамин тавр. Ҳамеша ҳамроҳам ва ҳамеша дар ҳонорам буд...

Мехоҳам боз фарёд қашам аз банди ҷон, боз гардангирӣ кунам бо ҳоҳарону додаронам. Дилам об мешавад. Լашкарни беамони ҷаррору ҷаббори ғам дарунамро тоҳтуз мекунад. Даству дилам ба коре пеш намеравад. Завқу ҳавас ва ҳавсалай зиндагӣ дар дилам мурдааст. Балки ба назарони чунин метобад, ки ҳудам, дилам мурдаем. Ба як часади равандад бадал шудаам. Дар они воҳид зиндагиам хоҳу туроб шуд. Ҳамаи нақшаҳо ва ниятҳоям беарзиш шуданд. Аз осмон ба замин аз арш ва фарш задам.

...Мегуфт, ки арӯсии писаронам гузарад, сипас ҷарроҳӣ мекунам. Ҳоло шояд ягон фалокате шаваду тӯй баргузор нашавад. Мегуфт гулҳани бузурге меафрӯзем ва дукаса мерақсем. Аз ҳонаи арӯс то манзили ҳудамон бо тамоми ҳастӣ ва қувват мерақсем.

(Идомааш дар шумори оянда)

Психоанализ (тахлили рӯҳӣ) яке аз шохаҳои илми психология буда, он дар организми инсон нақши бехушӣ ва дигар ҷараёнҳои рӯҳиро дар ҳаёти инсону чомеа мӯайян менамояд. Зеро беҳолу бемадоршавӣ ҳолати ҳаяҷоннокиро ба вучуд оварда, баробарвазӣ ва самараи психикаро ҳамчун воситаи ҳифзи психологии ноором месозад. Дар дунё ду қувваи бо ҳам зид: некиву бадӣ вучуд дорад, ки ба ҳамин монанд дар психикаи инсон низ эмотсияҳои мусбиву манғӣ вучуд дорад. Дар ин хусус эмотсияҳои манғӣ ин ҳоҳишҳои амалинашуда, яъне ҳамаи он чи ки ба нооромӣ одамро мерасонад, зуд ё дер дар намуди тасодуфҳо, амалҳои худ ба ҳуд рӯйдихӣ, кирдорҳо, қайфияту шароитҳо, саҳву иштибоҳҳо, "аҷоибот" ба майнаи сар ҳабар медиҳанд ва дар бисёр мавриди рӯҳияни одамро вайрон мемоянд.

Яке аз ҷунин эмотсия (мусбиву манғӣ шуда метавонд) ин ҷараёни ишқу муҳаббатӣ аст, ки он бевосита дар замони қалби ҳар як инсон ҳоҳ ноҳоҳ, ворид мегардад. Аз ин чост, ки бузургон мегӯйянд: "Ишқ дари дилро ногаҳон мекӯбад", ки ин дуруст ва побарҷост. Ишқ ин раванди психологии иҷтимоӣ буда, он танҳо хоси маҳлуқи бошуҳ аст. Дар ҳар як инсони ба балоғатрасида (баъзан дар бачагони синни баравақти бачагӣ низ) ҳоҳ ноҳоҳ дучор меояд. Аз ин лиҳоз, бояд ҳар як инсон ба таври омодабош, тавре ки марғро интизор аст, ишқро низ интизор бояд бошад, ба шарте ки то қунун шаҳдашро начашида бошад.

Дӯст доштан (писар дуҳтарро ва ё баъзас) ба ҳолати рӯҳии одам саҳт таъсири манғӣ мерасонад, новобаста аз оне, ки ў қавиирода аст ё сустирода. Масалан як ҳикоя меорем: "Зубайр номро ҳарозани биёбонҳои араб дар замони хилофати Аббосиён ҳаёт ба сар мебурд. Ў бераҳму бешафқат буд. Аммо вай тасодуфӣ бо дуҳтаре, ки Зулфу ном дошт, дил баст ва ин ишқ оҳиста-оҳиста Зубайрро чунон

бораҳму дилсӯз мегардонад, ки роҳзанони дар зери дасташударо ба ҳайрат мөорад".

Ба ин монанд садҳо мисоли дигар овардан мумкин аст. Аммо инро қайд намудан ба маврид аст, ки агар шахс ошиқ шавад, (яъне субъект) ва маъшуқааш онро напазирад, (объект) дар ин ҳолат ба рӯҳафтодагӣ, маъюсиву равандҳои дигари таъсирасони психикий дучор мегардад, ки ин ба раванди маърифатнокӣ ва умуман ба ташаккулӯбии инсон таъсири бафоят манғӣ мерасонад. Инчунин, ноумедӣ ояндаи ўро торику роҳашро мебандад ва шахси ба ин

ИШҚ ВА ТАЪСИРИ РӯҲИВУ РАВОНӢИ ОН ДАР ҲАЁТИ ҶАВОНОН

ҳолат дучоромадаро аз наздиқону дӯстонаш то андозае дур мегардонад, ё ҳудро дар ҷамъият ў ноҷизу нодаркор мешуморад.

Дар баробари ин, диққат, ки яке аз муҳимтарин раванди психикии инсон мебошад ва он як ҷӯзъи шуури инсон ба шумор меравад, такмилдиҳандай шуур мансуб мейбад. Вале баъзан шахси ба доми ишқ гирифторшуда тамоми мутамқазияти диққаташро ба ҳамон объект (дуҳтар ё писар) равона месозад, ки ин ба раванди ташаккулӯбии шахсияти ҷавонон саҳт таъсири расонида, дигар равандҳои психикий ё эмотсияҳои мусбии онҳоро қатъ мегардонад. Дар ин асно ҳолати рӯҳиву равонии шахси ба ин раванд қарордошта саҳт таъсири мерасонаду асаби одамро ҳароб намуда, сипас вай оҳиста-оҳиста ба ҷунунӣ майл мекунад. Ҳолатҳои мешаванд, ки иддае аз ҷавонон ба ишқи худ муваффақ намешаванд. Аз ҳамин сабаб ҷавонон ба ҳудкушӣ даст мезананд. Таҳлилҳо нишон медиҳад, ки ҳудкушӣ дар байни ҷавонону наврасон тақрибан 30-35%-ашонро аз ҳамин ҳисоб мепиндоранд.

Бояд тазаккур дод, ки қисми

зиёди одамоне, ки ба "доми дил" гирифтор мешаванд, ҷунон бераҳму шавқат мешаванд, ки ҳар ҷизе ки дилдодаш фармояд, иҷро мекунанд. Назаре монандозем ба ғурӯҳи одамоне, ки ба бемории рӯҳӣ гирифторанд. Амалҳое, ки онҳо иҷро мекунанд, он аксуламалҳоеро мебинем, ки он зидди гуфтаҳои наздиқони беморон мебошанд. Пас, маълум мешавад, ки шуури ўро ҳудаш не, балки нафари дигаре ба мисли барномаҳои компьютерӣ идора мекунанд. Дар шахси ошиқ бошад, тамоми ҳушу равони он ба машӯқааш равона карда мешавад. Ин ҳолат мавқеи иҷтимоии шахсро дар муносибатҳои ҷаъмияти маҳдуд карда, онро ба вазъияти ногувор гирифтор менамояд. Ҷунун шахсони бемории ишқ ҳудашро ба ҷашми ҳор мебинад.

Тавре маълум аст, ишқро асосан ба ду навъ ҷудо мекунанд: илоҳӣ ва ҷинсӣ-инсонӣ.

Инсонӣ ва ё илоҳӣ ба инсон протses ба ҳолати равонии он таъсири мерасонаду аз ҳад зиёдаш ба ошуфтагиву девонаҳолӣ мөорад. Барои мисол пеши назар меорем: сӯфиёни ифротии асрҳои миёнро, ки онҳо бар ишқи илоҳӣ пайвас-

танду дар охир ба пайғамбарон бовар намекарданд. Онҳо мегуфтанд, ки мо танҳо ба Ҳудо бовар дорему ба ў мепайвандем, ҳоло он ки пайғамбарон пайкрасони Ҳудованд бар уматон мебошанд. Заرارаш ба инсон инҳо мебошанд:

1. Одам дар ҳуд очизиро мебинад;
2. Оромиро аз даст медиҳад;
3. Шуураш костаю ошуфта гардида, аз ҷамъият дурӣ мечӯяд;
4. Муҳим аз ҳама ба бемории рӯҳӣ, (асабоният, диққат парешонӣ, камхобӣ ва ғайра) дучор мегардад.

Ҳулоса, ишқу муҳаббатӣ, дӯстдориву рафоқат ба ҳаёти инсон чун яке аз ниҳодҳои таъсирасонии психологии иҷтимоӣ дар пешрафту инкишоғӣ-бии психикаи он нақши назаррас дорад. Ҳаётро бидуни он тасаввур кардан имконнозир аст. Пас, ба ҷавонон, алалхусус ба донишҷӯён тавсия медиҳем, ки ҳангоми ҷавобирад шунидан аз тарафи маъшуқ ҳастарӯҳ нашаванд. Ҳамин тавр, ба ҷаъмият оҳиста-оҳиста билайванданд ва дӯстдоштаашонро кам бубинанд. Чизи дигаре, ки дар ин

асно ба ў ҳалал мерасонад ин наздиқони (дугонаҳо ё ҷураҳои) он маҳбуб (объект) мебошад. Тавсияи дигар он аст, ки ҳуд ҳамон объект, агар тавонад на ба якравиву дагӣ, балки бо нармдилӣ ва як забони шириన ба он аксуламали ҷавобӣ гардонад, агарчӣ қабул ҳам надошта бошад, то ин ки ҷавони изҳори муҳаббаткарда ҳудро очиз нашуморад.

Дар охир суханро бо мисраҳои устод Лоиқ ба анҷом мерасонам. Дар охир ҳуд бинандешед, ки оядатонро норавшан нақунед!

*Ин ишқи синасӯз,
ки инъоми зиндагист,
Як ғулгула ба олами
ороми зиндагист.
Оғози ў ҳуш аст,
ки оғози баҳти мост,
Анҷоми ў мабод, ки
анҷоми зиндагист.*

Лоиқ ФАЙОРӨВ,
донишҷӯён соли 4-уми факултати
омӯзгории ДДК ба номи А. Рӯдакӣ

АКСҲОИ ТАРБИЯВӢ

